

Politiets håndtering av arbeidet med
vold og seksuelle overgrep
Utfordringer og «coping» i et kjønnsperspektiv

Emilie Mork-Knudsen

Masteroppgave

Vår 2024

Sosiologisk institutt, Universitetet i Bergen

Sammendrag

Politiets håndtering av arbeidet med vold og seksuelle overgrep: utfordringer og «coping» i et kjønnsperspektiv.

Denne masteroppgaven tar for seg: Hvordan ansatte i politiet håndterer arbeidet med vold og seksuelle overgrep? Dette ville jeg undersøke for å finne ut av nøyaktig hva som inngår i å håndtere disse sakene. Jeg har intervjuet mennesker som arbeider spesifikt med saker som omhandler vold og seksuelle overgrep. Informantene ser jeg på som eksempler på bakkebyråkrater som jobber under strukturelle rammer. De har utfordringer i arbeidshverdagen sin som de er nødt å lage teknikker for å håndtere og jeg vil presentere de forskjellige jeg har funnet. Dette blir knyttet til Michael Lipsky sitt begrep «coping». Jeg fremmer også hvordan mine bakkebyråkrater kan være kjønnete aktører i et kjønn system. Det kommer frem i studien hvordan mine informanter som bakkebyråkrater burde bruke sitt skjønn til å se på kjønnsstrukturene som finnes i sakene de arbeider med. Dette kan da bidra til at vi som samfunn kan endre kjønnsstrukturene som er knyttet til saker med vold og seksuelle overgrep.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	4
2 Kontekst og tidligere forskning	6
2.1 Politiets arbeidsbetingelser, premisser og rammevilkår.....	6
2.2 Politireformen – endringer over tid.....	8
2.3 Kjønn og maktforhold - En macho og fryktkultur i politiet?.....	10
2.4 Vold og voldtekt i Norge i dag.....	14
3 Metode	18
3.1 Problemstilling og forskningsdesign.....	18
3.2 Informantene.....	21
3.3 Etske hensyn.....	22
3.4 Transkribering og analyse.....	24
3.5 Min rolle som intervjuer og utfordringer underveis	25
4 Teori	28
4.1 Hva er en bakkebyråkrat.....	28
4.2 Krevende arbeid.....	29
4.3 «Coping».....	32
4.4 Klient og bakkebyråkrat – en kompleks relasjon	33
4.5 Kjønn som en innvirkende faktor	35
5 Analyse	38
5.1 Bakkebyråkrater og deres utfordringer	38
5.1.1 Hvordan de er bakkebyråkrater.....	38
5.1.2 Retningslinjene	41
5.1.3 Opplæring og «learning by doing».....	42
5.2 Hva sliter bakkebyråkrater i politiet med i hverdagen?	43
5.3 Prioriteringer, ressurser og dårlig samvittighet	46
5.4 «Coping».....	51
5.4.1 Motivasjon	55
5.5 Et kjønnsperspektiv på bakkebyråkraters skjønn.....	57
5.5.1 Selvføståelse, personlig bakgrunn og kjønnsroller i jobben.....	57
5.5.2. Syn på gjerningspersoner og ofre og informantenes forståelse av volden.....	60
5.5.3 Kvinnelige mørketall - mangel på refleksjon over kjønnsroller i samfunnet.....	64
6 Konklusjon	66
7 Litteraturliste:	70
8 Vedlegg	72
8.1 Intervjuguide.....	72

1 Innledning

I Bergen tingrett har det det siste året gått en ganske omryktet sak om en gruppevoldtekt. Denne har vært mye omtalt i media hvor en fikk innblikk i mulig straff, løslatelse, at de mistenkte har nektet straffskyld og at det har vært offentlig uthenging av både mistenkte og offer. Dette er bare et eksempel av mange saker som kategoriseres som vold og seksuelle overgrep. I 2019 ble det rapportert inn 6756 anmeldelser om seksuallovbrudd (Kripos, 2020). Det er videre ganske kjent at de typiske ofrene er kvinner og at menn er de typiske mistenkte, spesielt i voldtektssaker. Over 2 av 10 kvinner har opplevd voldtekt ved tvang eller når de var ute av stand til å motsette seg det og kun 1 av 20 menn opplevd har opplevd seksuelle overgrep (Dale et al, 2023). Videre vises det til at 1 av 5 har opplevd seksuelt overgrep i barndommen (Dale et al, 2023, s. 16). Dette viser noe av omfanget av hva politiet skal navigere seg gjennom hver dag når det kommer til å håndtere slike saker. Noen av disse sakene er veldig komplekse og tidkrevende å løse og politiet har ikke uendelig med ressurser. Så hvordan er det egentlig å skulle være en av de som jobber med å løse slike saker? Hvordan er det å måtte gå i dybden på for eksempel gruppevoldtektssaken eller andre saker om vold og seksuelle overgrep? Hvordan er det å se og høre om mennesker sine traumatiske opplevelser hver dag? Min problemstilling er: Hvordan håndterer ansatte i politiet arbeidet med vold og seksuelle overgrep? Jeg har valgt å se på hvordan politiet håndterer vold og seksuelle overgrep for å tilegne meg en dypere kunnskap om temaet. Jeg ønsket å undersøke om vi har et system i samfunnet som håndterer dette på en tilstrekkelig måte. Jeg ville ta for meg hva som inngikk i å arbeide med vold og seksuelle overgrep og hvordan politiet ser på de involverte partene i sakene. Når det kommer til metode har jeg valgt å gjøre en eksplorerende kvalitativ analyse. Jeg har foretatt semi-strukturerte intervju med mennesker som arbeider med saker som omhandler vold og seksuelle overgrep. Jeg skal på hvordan de ansatte i politiet arbeider med vold og seksuelle overgrep opp mot Lipksy (2010) sitt teoretiske rammeverk om bakkebyråkratiet. Dette omhandler arbeiderne i samfunnet som utfører de offentlige tjenestene, og hvilke utfordringer som kommer med dette. I den sammenheng vil jeg vise til hvordan mine informanter er bakkebyråkrater, hvilke utfordringer de sliter med og hvordan de bruker skjønn i sitt arbeid. Jeg vil også se på hvordan de håndterer disse utfordringene og knytte dette opp til Lipksy (2010) sitt begrep om «coping». Jeg vil i tillegg bruke Durose og Lowndes (2023) sin artikkel om viktigheten av å bruke et kjønnsperspektiv når en ser på bakkebyråkrater til å tolke min empiri. Jeg vil bruke det opp mot å se på at mine informanter har et kjønn som kan påvirke deres skjønn og hvordan de arbeider.

I oppgaven skal jeg først ta for meg kontekst. Her vil jeg presentere kort hvilke strukturer politiet jobber etter. Jeg skal redegjøre for politireformen for å fremme endringer i arbeidsmetodene deres. Jeg vil vise til hvordan noen kulturer i politiet er mannsdominert og hvordan det kan være en maktforskjell mellom kjønnene. Avslutningsvis vil jeg også presentere statistikk i forhold til vold og voldtekts situasjonen i Norge i dag. Videre vil jeg redegjøre for valg av metode og forskningsdesign. Jeg vil presentere for utvalg, fremme hvem informantene mine er og hvilke etiske hensyn jeg har forhold meg til i studien. Jeg skal kort fremme hvordan jeg har transkribert mine data og til sist reflektere rundt min rolle som intervjuer. Det neste avsnittet vil handle om teori. Her skal jeg presentere Lipksy (2010) sin bok om bakkebyråkratiet. I tillegg til å fremme hva som kategoriseres som en bakkebyråkrat, hva de sliter med og hvordan de «coper» vil jeg fremme hvordan de samhandler og håndterer klienter i sitt arbeid. Jeg vil så redegjøre for Durose og Lowndes (2023) sin artikkel om hvordan skjønn er kjønn og at det er viktig å se på bakkebyråkrater i et kjønnsperspektiv. Jeg vil fremme Durose og Lowndes (2023) tre forslag til hvordan skjønn er kjønn. I analysen vil jeg fremme mine hovedfunn og se dem opp i mot de teoretiske bidragene. Jeg vil først ta for meg hvordan mine respondenter kan kategoriseres som bakkebyråkrater og hva mine respondenter sliter med på jobb. Videre vil jeg vise hvilke metoder informantene bruker for å «cope». Til sist vil jeg legge frem kjønnsstrukturene i datamaterialet. Da vil både se på respondentenes egne kjønn i tillegg til hvordan de ser på kjønn i forhold til sakene.

2 Kontekst og tidligere forskning

I dette avsnittet skal jeg gi en oversikt over hvordan politiet jobber i dag og hvilke strukturer som inngår i politisamfunnet. Først vil jeg se på noen av politiet sine premisser og deres rammevilkår for hvordan de skal jobbe. Her handler det om hvilke mål som er ønsket at politiet skal oppnå og noen faktorer som kunne vært bedre for at de skulle kunne nå disse målene. Jeg vil så fremme hvordan politiet har endret arbeidsmåter over tid og vil gå gjennom politireformen og ta for meg hvordan denne har forbedret politiets arbeid. Etter dette vil jeg se på kulturen i politiet. Jeg vil først fremme hvordan kjønnsfordelingen er hos politiet. Så skal jeg legge frem forskning om forskjellige kulturer i politiet som machokultur og fryktkultur. Til sist vil jeg ta for meg hvordan vold og voldtekts situasjonen er i Norge i dag. Her vil jeg se på forskjellige rapporter om voldtekt, vold og vold mot barn.

2.1 Politiets arbeidsbetingelser, premisser og rammevilkår.

Selv om politiet har ansvar for å forebygge kriminalitet og arbeide med alle sakene de får, er det ikke politiet selv som bestemmer hva som er viktigst å prioritere av de forskjellige sakstypene og hendelsene i samfunnet. Når det kommer til dette er politiet underlagt å følge riksadvokatens rundskriv som gis ut hvert år og er et skriv med mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen (Riksadvokaten, 2023). Dette skrivet er til for å bidra å redusere kriminalitet. Noen av målene er høy oppklaring og lav behandlingstid (Riksadvokaten, 2023, s. 1). For å få dette til fremmes viktigheten av ikke ha for stor portefølje og aktivt følge den opp (Riksadvokaten, 2023, s. 2). Et annet mål er adekvat reaksjon, som betyr at de vil ha riktige straffer (Riksadvokaten, 2023, s. 2). Under dette nevnes blant annet at besøksforbud bør vurderes i flere saker, noe som vi kanskje allerede kan se viktigheten av i henhold til drapene som har skjedd per dags dato i 2024k. Når det kommer til hva som skulle prioriteres i 2023 var dette: «Drap, ildspåsettelse som setter liv og helse i fare, alvorlige voldslovbrudd, mishandling i nære relasjoner og alvorlige seksuallovbrudd» (Riksadvokaten, 2023, s. 6.) Vold og seksuallovbrudd blir plassert høyt på listen av saker som er viktig å etterforske. Det er også politimesteren i hvert distrikt sitt ansvar å se at prioriteringene blir fulgt opp (Riksadvokaten, 2023, s. 5). Selvfølgelig må hver sak som kommer inn prioriteres opp mot hvor høy risiko det er for at den saken er skadelig for liv. Om de er det må de prioriteres høyt. En utfordring som gjør det vanskelig for politiet å jobbe like effektivt som ønsket er IKT-Kriminalitet, da kriminalitet via datanettverk er et økende problem og tidkrevende å løse men

(Riksadvokaten, 2023, s. 7). Selv om prioriteringer er satt vil det variere fra distrikt til distrikt hva som er akutte saker som må tas og i hvor stor grad prioriteringen kan gjennomføres. Den overordnede utdelingen er det Felles straffesaksinntak som har ansvar for og det blir fastslått at dette fungerer bra (Riksadvokaten, 2023).

Videre kan et spørsmål være om hvordan disse rammevilkårene fungerer i praksis. Det er for eksempel ikke alle som mener at politiet får gjort en god nok jobb slik som arbeidet er organisert i dag og i forhold til slik samfunnet er. En artikkel fra NRK viser politioverbetjent Viken sine holdninger om hvordan politiet ikke får gjort jobben sin godt nok og at de trenger en endring (Strøm, 2023). Viken har en bekymring ovenfor situasjonen i politiet nå hvor det kommer flere og krevende oppgaver, men hvor de har for lite ressurser. Et av problemene Viken trekker frem er for eksempel økende antall psykiatrisaker som de må bistå i (Strøm, 2023). Dette er en av flere oppgaver som gjør at de må nedprioritere eller ikke får gjort de opprinnelige oppgavene sine. En undersøkelse gjort av Politiforum støtter Viken og viser at det er flere som er enig. Undersøkelsen viser blant annet til problemene med økt arbeidsbelastning. Et funn er at seks av ti personer har vurdert å si opp jobben sin grunnet økt arbeidsbelastning, lav lønn og mangel på ressurser (Strøm, 2023). Videre i NRK artikkelen er det også fokus på at det utdannes mange politi på politihøyskolen, men at det ikke er midler til å ansette dem, noe som de egentlig burde da det er ressursmangler (Strøm, 2023). Viken synes at det er veldig trist at de ikke får hjulpet alle som trenger hjelp. Det trekkes frem et sprik mellom de målene og forventningene som blir satt for eksempel av Stortinget som har bestemt at det bør være to politi per 1000 person, og de ressursene som gis for å følge opp disse kravene (Strøm, 2023). Dette viser også at det må skje en endring i systemet slik som Viken mener.

Denne endringen som flere er enig i at må skje er kanskje ikke så vanskelig å få til, da de har mer enn nok folk i opplæring til å bli politi på politihøyskolen. Selv om det er mangel på ressurser i politiet og de trenger flere folk, er det ikke budsjett til å ansette alle de nyutdannede politiet som kunne vært med på å løse ressursproblemet. NRK har skrevet en artikkel om at i 2023 sto over halvparten av de uteksaminerte fra politihøyskolen uten jobb (Nijjer, 2023). Fra de siste fire uteksaminerte kullene er det til sammen 462 som står uten jobb. I artikkelen har NRK intervjuet flere som mener at det er en bekymring at dette er tilfellet. En av de som viser bekymring er Stokkedal, som var student ved politihøyskolen. Han sier at det er veldig trist at det er sånn, også at politiet for sin del mister de masse

kompetanse ved å ikke ansette folk med en gang (Nijjer, 2023). Videre presiserer han at politikere lover at de satser på politiet, men at det ikke skjer det som blir lovet. Han mener at det er mange som vil ha stillingene som faktisk blir lyst ut, og at interessen viser at det er for lite stillinger. Samtidig er det mange ledere som sier at det er et problem med alt for lite ressurser i politiet (Nijjer, 2023). Politimester Kløkstad sier også at samtidig som dette er situasjonen, at de i Nordland distrikt skal kutte 50 stillinger i 2024. Hun viser til at det handler om økonomi og at hun må forholde seg til de økonomiske rammene (Nijjer, 2023). En av de andre som også har en bekymring for disse tallene er rektor på politihøyskolen. Videre mener også Bjerke, avdelingsdirektør i politidirektoratet, at vi må fylle stillingene for at politiet faktisk skal kunne gjøre det som er jobben deres (Nijjer, 2023). Dette kan vise at det er en interessekonflikt mellom de som bestemmer hvordan ting skal være i samfunnet og politiet. Samtidig så skjer det endringer i politiet hele tiden og en vil alltid prøve å gjøre politiet bedre.

2.2 Politireformen – endringer over tid

En av endringene som er gjort i politiet for å prøve å skape forbedringer er politireformen. Det ble bestemt på stortinget i 2015 at nærpolitireformen skulle settes i gang. Reformen hadde et overordnet mål som var: «Et nærpoliti som er operativt, synlig og tilgjengelig og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger, og sikre innbyggernes trygghet» (DFØ, 2022, s. 15). Det skulle bli færre distrikter, men det skulle skapes mer robuste fagmiljø som skulle klare å håndtere kriminaliteten og slik den utvikler seg. Dette betyr at vi gikk fra å ha mange små stasjoner rundt om i landet, hvor alle som jobbet på hver stasjon håndterte alle forskjellige typer saker, til at det ble større stasjoner noen steder i landet hvor de lagde avdelinger som skulle bli eksperter på et tema som for eksempel seksuelle overgrep. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) fikk i oppdrag å følge reformen og lage årlige rapporter. De lagde en sluttrapport for å oppsummere endringer som har skjedd, resultater og effekter. Rapporten drar frem hovedfunnene DFØ gjorde i analysen. De har fulgt reformen i seks år fra 2016 til 2021 og generelt mener de at reformen har gitt forbedringer, men at politiet kan bli enda bedre. Politiet gikk fra å være delt opp i 27 distrikter til å bli 12 distrikter (DFØ, 2022, s. 6). At reformen skulle i gang, var egentlig av politisk interesse. I begynnelsen var målene som ble satt for hva reformen skulle oppnå veldig ambisiøse og motstridende. Målene var ikke så konkrete. De var motstridende ved at det både var ønsket lokal tilstedeværelse, samtidig som man skulle samle og bygge sterke fagmiljøer noen steder. Politiet måtte dermed selv prioritere hvilke mål som var viktigst å nå (DFØ,

2022, s. 6). I begynnelsen var det også en del motstand fra de politiansatte, da de var usikre på om det var nok ressurser og om det faktisk ville gjøre en god endring (DFØ, 2022, s. 11). Et av målene som ble valgt å prioritere var at politiet skulle få likere tjenester og dermed også bedre kvalitet på dem. De har også endret struktur slik at de er delt inn i er «etterretning, politiråd og politikontakt, politipatruljen, operasjonssentralen, felles straffesaksinntak (FSI) og felles tjenestekontor» (DFØ, 2022, s. 8). DFØ viser til at de ulike distriktene har fått en mer lik struktur i helhet, men at det også fortsatt er store ulikheter i distriktene. Her er det viktig å huske på at distriktene er veldig ulike når det kommer til innbyggere og geografi og DFØ anbefaler at det skal være lov med mer handlingsfrihet for hvert enkelt distrikt (2022, s. 7). Videre vises det til at politiet og kommunene har fått et bedre samarbeid, som er veldig bra da ikke politiet alene har ansvar for å forebygge kriminalitet. Samtidig så ser man at kommunene vil at politiet skal være mer til stede (DFØ, 2022, s. 8). Kommunene merker at mindre hverdagskriminalitet ikke blir like godt fulgt opp eller prioritert som ønsket. Det er dog slik at siden politiet har endret på strukturen så fører det til at det blir mer fokus på den alvorlige kriminaliteten. I andre ord er det ikke nok ressurser til å prioritere alt. Det som DFØ fremmer som et veldig viktig resultat er økt fokus på opplæring og å skape gode fagnettverk (2022, s. 10). I rapporten mener DFØ at kulturen har blitt bedre men at vi allikevel trenger bedre samarbeid mellom distriktene. Digitaliseringen, som også har blitt en del av reformen, må forbedres (DFØ, 2022, s. 11). De avslutter oppsummeringen av hovedfunnene med å si at «de vil anbefale en mer overordnet og tillitsbasert styring for å kunne få økt måloppnåelse» (DFØ, 2022, s. 12). Her vises det til at politireformen har gitt en forbedring hos politiet, men at det kan bli enda bedre.

At politireformen har gitt en forbedring, men at politiet må bli bedre er det flere som er enig i. Bakli og Lassen (2023) har skrevet en artikkel om hvordan politireformen har endret politiet og hvor reformen har ført dem i dag. Den er basert på DFØ sin rapport som er presentert ovenfor. Bakli og Lassen (2023) mener at det har blitt et mer helhetlig arbeid på tvers av distriktene og at det er blitt bedre kvalitet på arbeidet til politiet. Samtidig fremmer de at vi ikke er kompt der vi vil eller kanskje trenger å være (Bakli og Lassen, 2023). Politireformen endte med at vi samlet distriktene til 12 politidistrikt og hensikten var å lage likere tjenester med å skape spesialiserte enheter og dermed også ha muligheten for bedre lokale tjenester. Det vil si at vi nå heller samler enheter slik at et vist antall kan bli spesialister på for eksempel vold i nære relasjoner eller seksuelle overgrep som nevnt. Vi er ikke kommet der at systemet er perfekt, mener Bakli og Lassen (2023). Politireformen, som også ble kalt

nærpolitireformen, var i hovedsak et politisk valg, noe som også gjenspeiles i navnet. Navnet nærpolitireformen skapte en del forventninger om at politiet skulle bli mer synlig og nærere som ikke ble levd opp til, grunnet målene om fagmiljøer. Dermed fikk det også en god del motstand i begynnelsen av politiet selv og av innbyggerne i samfunnet. Samtidig tok en endelig tak i at politiet ikke var oppdatert og at de ikke klarte å følge med i hvordan kriminaliteten utviklet seg (Bakli og Lassen, 2023). Både Bakli og Lassen (2023) og DFØ sin rapport, som de henviser til, mener at vi må gi politireformen litt tid for å virke. Bakli og Lassen (2023) viser også til viktigheten av en fungerende digitalisering og mener at dette må forbedres hos politiet. Reformen viste at en kanskje skjønnte at det å forebygge kriminaliteten i samfunnet ikke kun er politiet sitt ansvar, men at også kommunene må ta tak. Dette er også noe som en behøver å jobbe med. Bakli og Lassen mener at vi er på rett vei men i enighet med DFØ rapporten er det behov for en mer «overordnet, langsiktig og tillitsbasert styring» (2023, s. 14).

2.3 Kjønn og maktforhold - En macho og fryktkultur i politiet?

Til nå har jeg sett på hvilke premisser som ligger til grunn for hvordan politiet jobber og hvordan politiet kan forbedres når det kommer til arbeidet. Det som også er viktig å ta med er ikke kun hvordan de jobber i prinsippet, men hvordan menneskene som jobber i politiet samhandler. Jeg vil videre se nærmere på kjønnsforskjellene og arbeidskulturen i politiet. NRK har skrevet en artikkel om at det i 2021 var flere kvinner en menn på politihøyskolen. I klassen til en av de som ble intervjuet er det 17 kvinner og 7 menn (Solheim, 2021). En helt annen fordeling blir sett blant de ansatte politibetjentene i politiet. Solheim (2021) har fulgt en kvinnelig ansatt med navn Hilde på jobb. Hun er sjef på en avdelingen i Oslo vest og på den avdelingen er rundt 90% av de ansatte menn (Solheim, 2021). Generelt i politiet er det blitt en ganske lik kjønnsfordeling, men det er ikke fordelt likt mellom alle enhetene, og spesielt ulikt kjønnsfordeling er det blant utrykningsenhetene (Solheim, 2021). Der ser de at de mister de kvinnelige ansatte. Solheim (2021) lurer på hvorfor det ikke er flere kvinnelige ansatte. Hilde sier at hun ikke vet hvorfor fordi hun i hvert fall gjør noe som hun synes er veldig kjekt. I artikkelen har Solheim (2021) snakket med flere som viser til flere faktorer som kan være begrunnelsen for den lave andelen kvinner. En annen student, ved navn Maren sier at man kanskje tviler på seg selv som jente og at man tenker at bilde på en politi er en høy sterk mann. Hun mener allikevel at jenter har masse å komme med, da det å slåss ikke er det viktigste i politiet, men kanskje at kommunikasjon er en like stor del av det (Solheim, 2021).

Videre fremmes det at det er enda en liten kamp mot seksuell trakassering. Både politidirektoratet og regjeringen er enig i at vi må få flere kvinner inn i politiet og spesielt i lederstillingene. Hilde ser, da hun gjør rekrutteringer, at jentene trenger mer oppfordring på at de er god, og klarer det som kreves (Solheim, 2021). Hilde vil også ha flere kvinner inn, men påpeker at det også er et trygt miljø slik det er nå. På politihøyskolen har det siden 2019 vært kvinner i overtall, noe som rektor er fornøyd med (Solheim, 2021). Det kan omhandle at kvinnene har bedre karakterer å søke med og dermed lettere kommer inn på politihøyskolen enn menn. Det politihøyskolen nå vil jobbe med er å få flere kvinner inn i patruljebilene, sier rektor (Solheim, 2021). Dette viser at en ubalanse mellom kjønnene er til stede, men om den dårlige kjønnsfordelingen i patruljebilene skyldes at jenter er mer redd enn menn eller om maskuline ukulturer spiller inn er ikke lett å vite.

Maskuline ukulturer har blitt synliggjort i en rekke artikler. En av disse artiklene er det Ellingsen og Lilleaas (2020) som har skrevet. De har skrevet om hva de fant da de gjorde en case studie på utrykningsenhetene (UEH) sitt miljø i et politidistrikt. De oppdaget først en generell oppfatning om at det var spesifikke kulturer, eller en «mannsbastion» i UEH sitt miljø (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 287). Spesielt kunne disse kanskje oppdages på treningssentrene. Disse kulturene gjorde at kvinner kunne føle seg utenfor (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 287). I studien finner de to kulturer. Den ene er seksualisert maktmisbruk. Dette begrepet brukes om relasjonene hvor de ser at ene parten har mer makt enn den andre og har startet en relasjon en egentlig burde avstått fra da maktforskjellen er for stor (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 288). Den andre er hegemonisk maskulinitet. Denne handler om da det foregår praksiser som skaper et tydelig skille mellom menn og kvinner. De har i artikkelen sett på: «hvordan maskulinitet gjøres i en politisammenheng og hvordan menn posisjonerer seg gjennom relasjoner som oppstår i ulike situasjoner og kontekster» (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 288). Ellingsen og Lilleaas ville undersøke nærmere de uakseptable relasjonene som oppstår og hvorfor slike kulturen kan oppstå (2020, s. 289). Det å arbeide operativt som det er å jobbe i utrykningsenhetene er det som blir sett på som det ordentlige politiarbeidet. Når de lærer seg hvordan de skal gjøre jobben sin på politihøyskolen er noe av det de lærer skillet mellom praktisk eller legalistiske og det autonome eller intuitive (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 289). Det legalistiske omhandler at en vurderer situasjonen basert på logisk tenkning men det autonome handler om at en gjør raske beslutninger og kan handle effektivt. Disse speiler skillet mellom det myke som knyttes til kvinner og det harde som knyttes til menn. Her fremmer Ellingsen og Lilleaas (2020) hvordan det er det myke som er hovedfokus i politiet,

mens det er det harde som belønnes eller kommer frem i kulturene som de ser på. Samtidig viser de til at i utdannelsen på politihøyskolen er rundt halvparten kvinner, mens i arbeidslivet er det en mindre kvinneandel med for eksempel bare 30% kvinnelige ledere (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 286). Det er et ønske at det skal flere kvinner inn i det som Ellingsen og Lilleaas presenterer som en tradisjonell mansbastion, og de lurer på om kulturene som de ser på kan være litt av forklaringen på hvorfor det er så lite antall kvinner i de operative styrkene (2020). Som nevnt fant de to kulturer. Den ene kalte de hegemonisk maskulinitet og de bruker eksempel «Gutteklubben grei» (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 291). Det var flere informanter som nevnte den og fremmet at det var innenfor UEH en ekskluderende gutteklubb som bestod av kun menn. De som var med i denne ble sett på som flinkere og det var godt kjent hvem det var, da det også var et prestisjetegn å være med (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 291). Kjennetegn var for eksempel at de hadde en egen uniform som var et synlig merke på hvem som var med eller et drøyt språkbruk. Det ble også tatt opp at samholdet i «gutteklubben grei» gjorde at en ble fort god i den gjengen, men ikke samarbeider så bra med andre. Her argumenteres det i politiforum for at de har jobbet for å få slutt på denne ukulturen (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 293). Den andre kulturen er det som blir kalt for seksualisert maktmisbruk. Dette omhandler kulturen hvor de eldre mennene med mer makt bruker eller tar denne makten til sin fordel til å gjøre seksuelt knyttete handlinger med de yngre kvinnene. Funnene de gjorde var knyttet til da studenter fra andreåret på politihøyskolen er i praksis og får tildelt veiledere. Det var ikke uvanlig at disse mannlige veilederne ofte innledet et forhold til disse yngre kvinnelige studentene, der de burde latt være grunnet det maktforholdet som er mellom dem (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 293). I maktforholdet kan det ligge faktorer som at disse mennene har makt når kvinnene seinere skal søke jobb i politiet. Noen av disse relasjonene oppstod i festsituasjoner som er preget av en seksualisert kultur (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 294). Funnene som Ellingsen og Lilleaas (2020) har gjort gjelder heller ikke for kun det distriktet som de selv har gjort case-studien. For å oppsummere studien sin fremmer de hvordan den hegemonisk maskulinitet kulturen blir en slags «motkultur for å opprettholde sin hegemoniske posisjon (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 295). Den blir en kultur der en må fremheve sin mannlige dominans, og dermed ekskluderer kvinner. Kulturen som de kaller seksualisert maktmisbruk fremmer de som at mennene aksepterer at kvinner har sin plass hos politiet, men samtidig utnytter de dette til å kunne drive med seksualisert maktmisbruk. Begge disse to kulturene kan dermed føre til at det er mindre kvinner som ønsker å jobbe i tjenesten, som var noe av det de ønsket å finne ut av i studien. De poengterer også at disse kulturene er en del av flere kulturer som eksisterer sammen innad i politiet

(Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 287). Disse kulturene kan videre kanskje forklares som en homososialitet. Det betyr at det blir skapt et samhold mellom de av samme kjønn i et miljø, hvor det samholder videre kan lett føre til ekskludering av andre (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 287-88). Til slutt påpeker Ellingsen og Lilleaas viktigheten av at folk ikke normaliserer disse kulturene og heller kanskje går imot dem. De mener at selv om det er en type likestilling i at antall kvinner på politihøyskolen er like høyt som antall menn, betyr det ikke at alle blir behandlet likt (Ellingsen og Lilleaas, 2020, s. 296). Selv om disse kulturene kanskje skapes mer med intensjonen om å skape et samhold, må vi passe på at det ikke skremmer vekk de kvinnelige politiene.

Da Ellingsen og Lilleaas (2020) kom ut med forskning presentert ovenfor gikk politiet ut og sa seg uenig i funnene. Politiet reagerte på at Ellingsen og Lilleaas (2020) presenterte en macho-kultur med seksuell trakassering og skjeve maktforhold mellom kjønnene (Trædal, 2020). Trædal (2020) oppsummerer forskningen gjort av Ellingsen og Lilleaas som om det i hovedsak omhandlet fenomen som knulletorsdag og seksuell trakassering. Politiet reagere på hvordan forskningen ble fremstilt, presenterer Trædal (2020). Politiet sier at fenomenet er avskaffet for en god stund tilbake og at de har håndtert det som var et problem. Samtidig mener forskerne at resultatene de har funnet stemmer, og at de svarer med at de også har sett lignende oppførsel i forsvaret. Det er toppledelsen som svarer på kritikk, men det er da interessant å se på hva de ansatte i politiet tenker om sine egne miljø.

Det er gjort en undersøkelse om nettopp hvordan de ansatte tenker om ledelsen i politiet og om hvordan de forholder seg til ytringsfrihet. I en artikkel i politiforum diskuteres resultatene av undersøkelsen Politiets Fellesforbund har foretatt med temaer som ytringsfrihet i etaten og toppledelse. Spørreundersøkelsen ble sendt ut til rundt 14000 medlemmer av det ene fagforbundet i politiet, Politiets Fellesforbund (Inderhaug, 2023). Det var 3000 som svarte på den anonyme undersøkelsen og i den kom det frem at det var en stor andel som mente det var en fryktkultur i politiet. Et av spørsmålene var om en oppfattet at politiet var preget av en fryktkultur når det kommer til å ytre sin mening, der 58,6 prosent svarte ja (Inderhaug, 2023). Det blir videre presentert at dette er veldig bekymringsverdig. Det som blir vist, er kanskje at det er en vanskelig balanse mellom det å være lojal til etaten og det å komme med konstruktiv kritikk. Det er mange som også unngår å uttale seg offentlig om politiet generelt fordi de er redd det skal få konsekvenser. Det er også ledelsen som tar på seg å uttale seg på vegne av etaten og det er de som eventuelt får kritikk også, noe som er en byrde for dem (Inderhaug,

2023). Ledelsen blir sett på som redd for å få kritikk fra media og andre og er veldig påpasselig med å være politisk korrekt og også til dels sørger for at resten av etaten også skal være det. Kun 4,3 prosent mener de får god støtte fra ledelsen (Inderhaug, 2023). Det blir også fremmet at 11 prosent har blitt stoppet fra å uttale seg offentlig om temaer som de hadde hatt mye relevant å si på (Inderhaug, 2023). Hugo Hansen, som er kriminolog, mener at det er synlig at det er misnøye i etaten, men lurer på om det at det er en fryktkultur er en myte. Selv om det er 11 prosent som mener at det eksisterer en fryktkultur er det allikevel et flertall som ikke opplever dette, mener Hansen (Inderhaug, 2023). Både Hansen og flere andre i artikkelen mener at det er flere av funnene i undersøkelsen som må bli tatt på alvor og at det er rom for forbedring hos politiet. Dette kan vise at det er en del som synes at det er vanskelig å si i fra om ting hvis det er noe en er uenig med eller synes er vanskelig. Dette kan lettere gjøre at slike kulturer som en mannsbastion som nevnt ovenfor får vokse fritt i politiet.

2.4 Vold og voldtekt i Norge i dag

Jeg vil nå se på hvordan den faktiske situasjonen med voldssaker og seksuelle overgrepssaker er i Norge i dag og hva politiet egentlig har å forholde seg til. Kripos har selv laget en rapport som omhandler voldtekts situasjonen i Norge i 2019. Den viser at det var det året anmeldt 6756 seksuallovbrudd. Det finnes selvfølgelig nyanser her og det var kun 1991 av disse som regnes som voldtekt (Kripos, 2020, s. 6). De fleste av de anmeldte var menn, noe som kanskje ikke er så overraskende da det er det som er mest kjent. Selv om så er det enda store mørketall her, viser forskning. 43 prosent av de anmeldte sakene var festrelaterte. Siden 2015 har det vært en økning i anmeldelser av voldtekt av personer som er under fjorten år viser rapporten (Kripos, 2020, s. 6). De blir også da kategorisert i forskjellige kategorier. Disse er: festrelatert -, sårbarhets -, overfalls -, relasjons -, bekjentskaps - voldtekt, voldtekt over internett, eller i familien (Kripos, 2020, s. 8-9). Her er det da vanskelig å måle hvordan dette har endret seg over tid da disse kategoriene har blitt endret over tid, så man mister muligheten til å sammenligne kategoriene nøyaktig. Videre er det vist at av de som er anmeldt så er det 98 prosent som var menn, og de fleste er i alderen mellom 15 og 25 år (Kripos, 2020, s. 16). Noen av disse er da gjengangere, spesielt kanskje på nett så ser man det. 81 prosent av de anmeldte er norsk statsborger. Når det kommer til de fornærmede er 89 prosent jenter og de er som regel mellom 10 og 25 år (Kripos, 2020, s. 19). Her er det 90 prosent av de fornærmede som er norsk statsborger. Det er 64 internettrelaterte saker hvor de som er fornærmet i hovedsak er rundt 13 år da hendelsen skjedde (Kripos, 2020, s. 20). Rapporten viser også at

det har vært en generell økning de siste 5 årene før 2019. Dette betyr at på et år blir det anmeldt rundt 18 seksuallovbrudd om dagen rundt om i landet (Kripos, 2020, s. 12). Dette er noe som bør tas på alvor.

Det har vist seg i tidligere undersøkelser at vold og voldtekt rammer en stor andel av Norges befolkning. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) har i 2021 utført en omfangsstudie om teamet og laget en rapport om funnene. Undersøkelsen er basert på svar fra tilfeldig utvelgelse. Det var 2100 kvinner og 2195 menn som deltok, hvor aldersspennet gikk fra 18-74 år (Dale et al, 2023, s. 13). Rapporten er omfattende og jeg vil kun fokusere på oppsummeringen av deres hovedfunn. Av det de fant ut av er det fortsatt en høy forekomst av vold og voldtekt siden den forrige rapporten som NKVTS gjorde i tillegg til at det er stor forskjell mellom kjønnene (Dale et al, 2023, s. 14). Det er oftest kvinner som blir utsatt for seksuelle overgrep. Over 1 av 10 kvinner har opplevd voldtekt ved tvang, og over 1 av 10 kvinner har opplevd voldtekt mens de sov eller var ruset (Dale et al, 2023). For å sammenligne har kun 1 av 20 menn opplevd seksuelle overgrep. De fleste av disse overgrepene skjedde når ofrene var under 18 år. Et annet interessant funn som Dale et al. (2023) presenterer er at et flertall av de kvinnene som hadde vært utsatt for voldtekt, har blitt utsatt flere ganger eller at de hadde opplevd andre former for overgrep (Dale et al, 2023, s. 14). Generelt er det menn som er utøver i de aller fleste tilfellene, og en god del kvinner opplever at det er partner eller en bekjent som er utøver. En ny form for vold som har blitt etablert er digitale seksuelle krenkelser. Dette er for eksempel trusler med å dele seksuelle bilder eller videoer, eller deling av lignende innhold. Her er det en forskjell mellom kjønnene på hva de opplever fremmes det i rapporten. Menn opplever i like stor grad som kvinner truslene, men det er kvinnene som opplever at noe faktisk blir delt (Dale et al, 2023, s. 15). Videre fremmes det at mellom 40 prosent og 60 prosent opplever både trusler og fysisk voldtekt. Dette kan vise til at en har en partner som mishandler en. Når det kommer til fysisk vold er menn mer utsatt for dette enn kvinner. Her er det rundt 40 prosent som sier de har blitt utsatt for alvorlig vold. Kvinner blir dog mer utsatt for gjentatte voldshendelser, som også kanskje kan knyttes til en mishandlende partner viser Dale et al (2023, s. 15). Her vises det også til at 80 prosent svarer at den som utøvde volden var en mann. Dale et al. (2023) nevner at mange av funnene trolig kan knyttes til partnervold og dette viser de også til i funnene sine. Kvinner er mer utsatt enn menn når det kommer til alvorlig fysisk vold fra sin partner en mann. Et annet funn er også at 1 av 10 har opplevd vold i barndommen og 1 av 5 har opplevd seksuelt overgrep i barndommen (Dale et al, 2023, s. 16). For å bygge videre på dette så er det

også 1 av 10 som har opplevd vold eller seksuelt overgrep mer enn en gang i livet (Dale et al, 2023, s. 16). Noe rapporten også påpeker er at det er mange av disse tilfellene som ikke blir meldt til politiet eller snakket om. I kun 1 av 5 tilfeller visste politiet om volden som ble fortalt om i studien. Et annet interessant funn som Dale et al. (2023) presenterer er at de kan se sosiodemografiske forskjeller i undersøkelsen. Det var synlig at de uten utdanning, som var skilt eller som hadde dårlig råd, oftere opplevde vold enn andre bedrestilte mennesker i samfunnet (Dale et al, 2023, s. 17). I tillegg er det vanlig å få psykiske plager som depresjon eller angst om du har blitt utsatt for vold eller seksuelt overgrep. Dette viser at vold og seksuelle overgrep er et samfunnsproblem. Fra den lignende undersøkelsen som ble gjort i 2014 av NKVTS har det vært en økning av de som svarte de hadde blitt utsatt. Spesielt så de at det var flere unge kvinner som svarte dette (Dale et al, 2023, s. 17). Det som Dale et al. (2023) konkluderer med er at disse funnene er et problem for samfunnet og at det må tiltak til for å prøve å få ned disse tallene. De mener at vold mot kvinner utgjør et likestillingsproblem og at dette er veldig viktig å arbeide med å redusere (Dale et al, 2023, s. 18). Videre må det jobbes forebyggende mot den generelle volden, da kanskje spesielt siktet mot menn. Det fremmes også at siden volden forekommer hyppigere blant de som har levekårsutfordringer må myndighetene jobbe med å redusere antall lavere stilte i samfunnet for å kunne forbedre dagens situasjon (Dale et al, 2023, s. 19). Til sist må det også forebygges vold mot barn, da å oppleve vold så tidlig i livet kan bidra til psykiske utfordringer eller en risiko for å bli utsatt igjen. Alt nevnt ovenfor utgjør også store økonomiske kostnader for samfunnet og dermed bør disse funnene bli tatt på alvor og prioriteres for å forbedre samfunnet (Dale et al, 2023, s. 13).

Kripos har også laget en rapport som tar for seg alvorlig vold mot små barn og sier at dette er et alvorlig samfunnsproblem (Kripos, 2019, s. 6). I rapporten er informasjonen basert på gjennomgang av saker som omhandler vold mot små barn, som er under fire år, fra 2015 til 2018. Dette er da 90 saker hvor barnet har vært involvert i voldsepisoder som har medført at de har fått alvorlige langvarige skader (Kripos, 2019, s. 6). I over halvparten av sakene ble skadene merket allerede før barnet var fem måneder, som kanskje viser oss at det er et problem når barnet er spedbarn. I tillegg er dette et godt argument til å ta et bedre grep på systemet rundt små babyer som hyppigere og bedre helsesjekker, da kun 2 av de 90 sakene ble oppdaget på denne måten. Det skal også fremmes at de fleste barna som blir utsatt for vold er «problem barn», barn som har helseproblemer eller problemer med søvn og annet (Kripos, 2019, s. 6). Når det kommer til de anmeldte her så er det som regel barnets foreldre som blir anmeldt. Anmeldelse skjer som oftest ved at foreldre selv tar med barnet til lege eller legevakt

også blir den alvorlige volden oppdaget der også meldt videre til politiet av helsepersonell (Kripos, 2019, s. 6). Foreldrene er også ofte mennesker som sliter selv i livet med for eksempel fysiske eller psykiske problemer. Det gjør også da at man kan ha en bedre sjanse å avdekke hvilke familier dette mest sannsynlig kommer til å skje med og dermed også muligheten til å gi dem ekstra oppfølging. Vi bør totalt sett forbedre samfunnet og prøve å redusere vold og seksuelle overgrep.

3 Metode

I dette kapittelet skal jeg redegjøre for studiens forskningsdesign og hvilken metode jeg har anvendt. Jeg vil først redegjøre problemstilling i tillegg til hvordan jeg har gjennomført datainnsamlingen. Jeg vil så legge frem informasjon om informantene og hvilke etiske hensyn jeg har forhold meg til i studien. Jeg vil så gå inn på hvordan jeg har transkribert mine data og til sist reflektere rundt min rolle som intervjuer.

3.1 Problemstilling og forskningsdesign

Jeg startet med at jeg ville undersøke hvordan politiet håndterer vold og seksuelle overgrep. Jeg ville ta for meg hvordan enkeltpersoner i politiet håndterte vold og seksuelle overgrep. Jeg ville så gå dypere inn i hvordan de arbeidet med det, hvordan de håndterte det følelsesmessige aspektet hos både dem selv og de som er involvert i sak, og hva de synes om systemet som er til stede for å arbeide med disse sakene. Det tok en stund før jeg kom frem til at det var det jeg hadde lyst å gjennomføre en studie om, da jeg synes det var mange tema som var viktig og dagsaktuell, men jeg endte opp med dette da jeg mener det er et interessant tema i tillegg. På grunn av formålet med studien valgte jeg å foreta en kvalitativ undersøkelse. Jeg har gjort en eksplorerende case-studie av dem i politiet som arbeider med vold og seksuelle overgrep. Aller først leste jeg meg opp på kontekst rundt temaet, som presentert ovenfor. Jeg søkte bredt for å kunne skape et helhetlig bilde av slik som politiet arbeider i dag. Jeg leste meg opp på politiets arbeidsvilkår og premisser, hvordan politiet selv har det på jobb og hvordan de oppfatter sin arbeidsplass, om kjønnsforhold i arbeidet og om vold og voldtekts situasjonen i Norge i dag. Videre valgte jeg å foreta intervju da det var denne metoden som passet best til mitt forskningsspørsmål. Med intervju vil jeg kunne arbeide eksplorerende og gå i dybden på politiet sin håndtering av vold og seksuelle overgrep. Det å foreta intervju i en samfunnsvitenskapelig sammenheng gir en god innsikt i mennesker sine meninger, verdier og hva de opplever, føler og mener (May, 2011, s. 131). Det er flere måter å foreta intervju på, men jeg har valgt å foreta semi-strukturerte intervju. Semi-strukturerte intervjuer er intervjuer der en har en intervjuguide med forhåndsbestemte spørsmål, men med mulighet for å stille de i forskjellig rekkefølge og med forskjellige oppfølgingsspørsmål for å få klarhet i hva informanten mener (May, 2011, s. 134). Jeg valgte denne metoden grunnet at intervjuene blir mer som en åpen samtale istedenfor at intervjuet skulle bli strengt og formelt (May, 2011, s. 134). Dette gir intervjuet en mer avslappet følelse som jeg mener videre fører til at

respondenten svarer bedre. Det gir også respondenten muligheten til å snakke mer fritt istedenfor at det skal være satte spørsmål de må svare på eller avgrensede kategorier de må putte seg selv i. Da ville det også kanskje ført til at deres svar blir ledet av meg. Jeg ønsket å få frem hva informantene selv mener og tenker og ikke hva jeg tror de mener og tenker gjennom for eksempel ledende spørsmål. Semi-strukturerte intervju gir folk muligheten til å svare på en måte som er naturlig for dem og som gir et mer genuint svar, samtidig som det også gir meg muligheten til å sammenligne svarene (May, 2011, s. 135). Noen av intervjuene ble mer strukturert mens andre ble ganske åpne. Derfor er det ikke slik at all informasjonen jeg samler inn er helt lik og direkte sammenlignbar (May, 2011, s. 135). Jeg vil selv om kunne sammenligne på en bredere basis og se etter mønster i svarene, noe som jeg også ønsker med studien.

Når det kommer til hvilken metode jeg skulle bruke for å samle inn data måtte jeg tenke på hva som var formålet med studien min. Som nevnt skulle jeg se på hvordan politiet håndterer vold og seksuelle overgrep og jeg ønsket å gå i dybden på hvordan noen ansatte i politiet tenke om dette. Det var da naturlig å velge ansatte i politiet som jobber med eller har jobbet med vold eller seksuelle overgrep som informanter. Derfor gjorde jeg et strategisk utvalg. Å gjøre et strategisk utvalg er at du velger noen grupper som en normalt sett ikke vil generalisere fra grunnet at dette ikke er hovedfokuset i studien (Seale, 2018, s. 166). Studien skulle være en eksplorerende analyse og da velger man en spesifikk gruppe eller noen mennesker som du ikke vet så mye om fra før av (Seale, 2018, s. 166). Jeg visste da ikke nøyaktig hva jeg ville finne ut av, men at jeg visste jeg ville se nærmere på en liten gruppe i politiet som håndterer spesifikt vold og seksuelle overgrep. Dermed var det strategisk utvalg som gav mest mening å velge (Seale, 2018, s. 166). Jeg hadde allerede i den innledende fasen en kontakt i politiet som jeg visste kunne hjelpe meg å skaffe informanter. Jeg avtalte først med min hovedkontakt i politiet at hun skulle forhøre seg på mine vegne med dem hun visste kunne hjelpe meg. Min kontakt ble som en «gatekeeper» i dette tilfellet. En «gatekeeper» er den inngangen du har til en gruppe som du skal intervjuer, som du enten må få tillatelse fra eller som du bruker for å komme til den gruppen som du vil snakke med (Seale, 2018, 229). En ting som en må passe på er at «gatekeeperen» ikke skal presse folk til å svare ja (Seale, 2018, 230). Det kan være på grunn av hennes stilling at folk var mer velvillige til å svare ja, men min «gatekeeper» var påpasselig med å spørre på en innbydende måte. Aller først tok hun kontakt med de som har ansvar for HR i den etaten og spurte om lov til å foreta forskningsprosjektet, noe som jeg da fikk lov til. Etter dette lagde jeg en generell mail med

informasjon om hva min oppgave handlet om og at jeg ønsket å intervju noen som jobbet med vold og seksuelle overgrep. Denne mailen sendt min hovedkontakt til lederne for hvert avsnitt som jobber med noen form for seksuelle overgrep og vold. Det var ganske lite respons på mailen i begynnelsen da lederne er veldig opptatt. Videre tok jeg en ny samtale med min hovedkontakt og ba om kontaktinformasjonen til lederne vi allerede hadde sendt ut mail til da de fleste ikke svarte. Jeg tok kontakt med dem enten ved å ringe eller sende melding for å få et svar fra disse lederne. Her var det også veldig variert hvilken respons jeg mottok. Det var noen av lederne som ikke var interessert eller villig til å avsi sine ansatte for intervjuer også var det noen som gav informasjonen om intervjuene videre til sine ansatte. Jeg skaffet noen informanter fra dette, da de ansatte etter hvert meldte egen interesse. Etter dette, da jeg enda manglet ganske mange informanter, valgte jeg å ta kontakt med min hovedkontakt igjen. Jeg ba henne om kontaktinformasjonen til enkeltpersoner som hun tenkte kunne være relevant å intervju. Da ringte jeg eller sendte mail til hver person og spurte om de selv ville stille til intervju eller kjente noen som de tenke ville bidra til oppgaven min. Når jeg var kom til dette punktet hadde jeg fått til sammen ni informanter. Slik som jeg foretok innsamlingen av informanter, heter et snøballutvalg. Et snøballutvalg er når en har samlet inn respondenter som har samme karakteristikk eller at informanter som kjenner hverandre (Seale, 2018, s. 167). Alle respondentene i studien er valgt fordi de har samme karakteristikk som er at de jobber eller har jobbet med vold eller seksuelle overgrep. Det en god del av respondentene som i tillegg kjenner hverandre eller vet hvem hverandre er. Å foreta et snøballutvalg er nyttig når en for eksempel skal prøve å finne ut av hvem som er viktig å snakke med om et spesifikt tema (Seale, 2018, s. 167). Jeg var åpen for at jeg kunne snakke med mange forskjellige i begynnelsen da det var vanskelig å vite hvem som ville gi meg best informasjon for å belyse tema. Ved å velge snøballutvalg har jeg fått hjelp med å se hvem jeg burde snakke med. Samtidig endte jeg også opp med å få informanter som har gitt meg noen ganske like svar. Det som en må være oppmerksom på når man bruker snøball utvalg er at du fort ender opp med folk i samme nettverk, som betyr at de ofte kan ha samme oppfatning av tema som en undersøger (Seale, 2018, s. 167). I studien min har jeg noen som var i samme nettverk med hverandre som hadde denne samme oppfatningen av temaet, men likevel også var uenig på noen punkter. Jeg hadde derimot også noen som ikke var i samme nettverk og jeg ser at de har forskjellige oppfatninger av temaet enn de andre informantene. For å prøve å unngå å få informantene som svarer likt kunne også valgt å bruke en annen metode for å samle inn respondenter som hadde forskjellig ståsted. En annen løsning er også å begynne snøballutvalget fra forskjellige steder (Seale, 2018, s. 167). Dette har jeg prøvd å gjøre med å

spørre mange forskjellige avdelinger innenfor politiet. Det endte da, selv om jeg prøvde å ha en variasjon i avdelinger og posisjoner, med at det ble noen som kjente hverandre og ikke like stor sprik i hvem som jobbet hvor som jeg skulle ønske. I løp av innsamlingen hadde jeg noen informanter som sa sagt seg villig til intervju, men som enten ble syk eller som ikke hadde tid likevel da. Jeg hadde på det punktet ikke tid til å lete etter flere informanter og jeg hadde som sagt fått ni stykker som jeg hadde intervjuet. Jeg valgte da å stoppe og si meg fornøyd med det antallet jeg hadde fått. Når man kan stoppe innsamlingen og har skaffet nok data er et spørsmål som ikke har et fasitsvar og det vil variere fra studie til studie (Seale, 2018, s. 171). Det var også slik at jeg begynte å få like type svar fra respondentene. I de to siste intervjuene kom det ikke frem noe ny informasjon. Hvis en studie sin hensikt er å få ny innsikt i et tema så har en fått metning når det ikke lenger blir samlet inn ny informasjon eller når respondentene ikke fremmer noe du ikke har hørt i de tidligere intervjuene (Seale, 2018, s. 172). Det kan derimot være at en hadde fått ny informasjon om en hadde intervjuet noen andre (Seale, 2018, s. 172). Da jeg hadde en tidsbegrensning, valgte jeg å avslutte med de ni informantene jeg hadde fått. Jeg følte også selv at jeg hadde samlet inn nok til å komme med noe nytt i studien min som også er en god indikator på at du kan si deg fornøyd med den dataen du har fått hentet inn (Seale, 2018, s. 173).

3.2 Informantene

Som nevnt ville jeg intervju noen som arbeidet i politiet og som har arbeidet eller som arbeider med vold eller seksuelle overgrep. Dette var den større populasjonen min (Seale, 2018, s. 227). Jeg har også nevnt at jeg var veldig åpen i starten til utvalget mitt og tenkte at jeg både ville ha jurister, patrulje, etterforskere, og andre stillinger slik at jeg skulle få et mangfold. Dette viste seg å være vanskeligere en forventet og jeg endte opp med å nesten kun intervju folk som er eller har vært etterforsker og jobbet med, i en periode, vold eller seksuelle overgrep. Det betyr at utvalget mitt endte opp med å være kun en liten andel av populasjonen. Utvalget skulle i hovedsak ikke representere hele populasjonen, men skulle gjenspeile den litt (Seale, 2018, s. 228). Utvalget ble derimot bare en gruppe med i hovedsak etterforskere, og ikke en gruppe med bredere utvalg som kunne representere de forskjellige partene som arbeider med vold og seksuelle overgrep. Jeg endte opp med å gjøre ni intervjuer totalt. Av de var kun tre stykker menn og seks var kvinner. Dette betyr at det ikke er kjønnsbalanse. Jeg prøvde som utgangspunkt å skaffe like mange av hvert kjønn, men slik som innsamlingsprosessen ble så virket det som at kvinnene var mer villig til å bidra til

studien. Jeg burde til tross for dette prøvd å få kjønnsbalanse da jeg tar opp kjønn som et av temaene mine i analysen.

<u>Nr.</u>	<u>«Navn»</u>	<u>Kjønn</u>	<u>Ung vs eldre (under 35 eller over)</u>	<u>Har barn eller ikke</u>
1	«Tor»	Mann	Ung	Har barn
2	«Elise»	Kvinne	Eldre	Har barn
3	«Ole»	Mann	Eldre	Har barn
4	«Alma»	Kvinne	Eldre	Har barn
5	«Sofie»	Kvinne	Eldre	Har barn
6	«Kaja»	Kvinne	Ung	Har ikke (egne) barn
7	«Jonas»	Mann	Eldre	Ukjent, tror han har
8	«Tina»	Kvinne	Ung	Har ikke barn
9	«Janne»	Kvinne	Ung	Har ikke barn

(Tabell 1. Informantene)

I tabellen ovenfor har jeg delt informantene inn i kjønn, om de er ung eller om de er eldre og om de hadde barn eller ikke. Når det kommer til alder har jeg satt grensen på om de er under eller over 35 år. Jeg har ikke spurt alle om de har barn eller ikke men det var en del av informantene som la det frem selv i intervjuene. Jeg har dermed valgt å ta med om informantene har barn, om de ikke har barn eller om det er ukjent. Grunnen for at jeg har valgt å ta det med er fordi analysen viste at det var noe skille på hvordan de informantene som hadde barn omtalte jobben og hvordan man selv håndterte arbeidet, spesielt når det kom til å håndtere vold mot barn. Av de eldre kvinnene har alle barn. Når det kommer til mennene så kan det virke som om alle har barn. Når det kommer til de unge kvinnene, har de ikke barn.

3.3 Etske hensyn

Når det kommer til hvordan jeg gjennomførte intervjuene i praksis begynte jeg med å lage et informasjonsskriv som jeg sendte ut til alle informantene i forkant av intervjuene. I informasjonsskrivet gav jeg en beskrivelse av hva oppgaven min skulle omhandle og hva som inngikk i at en stille til intervju. Jeg forklarte at jeg var interessert i hvordan politiet håndterte vold og seksuelle overgrep og at jeg ønsket å intervju de som arbeidet med temaet. Jeg skrev også at de ville få noen spørsmål om hva som inngår i håndtering av saker som omhandler

vold og seksuelle overgrep, i tillegg til spørsmål om opplæring og retningslinjer. Videre ville de også få spørsmål om hvilke erfaringer de har med mistenkte og fornærmede i slike saker. Jeg informerte så om det praktiske rundt det å delta på et slikt intervju. Det var anslått at hvert intervju ville ta maksimum 1 time. Jeg fremmet at det var frivillig å delta og at man kunne velge hva man ville svare på og ikke. I tillegg fremmet jeg at man kunne trekke seg når man ville. Når det kom til personopplysninger så skrev jeg at intervjuene ville bli tatt på opptak, men kun for at jeg skulle transkribere dem. Jeg presiserte så at informantene ville bli anonymisert. I skrivet var det opplyst kontaktinformasjonen til min veileder, meg selv og Sikt. Informasjonsskrivet er skrevet ut ifra malen som Sikt har på sine hjemmesider. Når informantene hadde lest gjennom skrivet, så skrev de under på det og gav det i retur til meg. Da fikk jeg skriftlig informert samtykke om at de sa seg villig til å stille til intervju (Seale, 2018, s. 225).

Det viktigste en kan gjøre for at intervjuet skal gå bra er å skape tillit slik at respondent skal føle seg trygg (Seale, 2018, s. 49). Det er også flere ting som en må tenke på når en skal gjennomføre intervju. Den første er om personen du intervjuer kan svare på det du som intervjuer faktisk lurer på (May, 2011, s. 141). Det føler jeg mine informanter for det meste kunne, men jeg kunne også ha endret på intervjuguiden litt slik at det ble bedre flyt i noen av intervjuene. En må også vite om respondenten har forstått hva som kreves av den når de takker ja til å stille til intervju (May, 2011, s. 141). Det følte jeg at alle respondentene gjorde hos meg på grunn av informasjonsskrivet de hadde fått på forhånd. Jeg forsikret meg i tillegg til dette om at det ikke var noe de var usikker på rundt prosessen før vi begynte med intervjuene. En siste ting en er nødt å tenke på er om du som intervjuer har riktig motivasjon til å få respondenten til å føle at de kommer med et bidrag til din studie (May, 2011, s. 142). Jeg var veldig opptatt av i intervjuene å lytte til det som ble sagt, vise interessert for det de sa ved å komme med oppfølgingsspørsmål og takke for tiden deres. Som nevnt har jeg fått informert samtykke fra alle respondentene. Dette er viktig å skaffe for å kunne være sikker på at respondenten har forstått hva det innebærer å være med i forskningsprosjektet og at de kan ta riktig valg for seg selv i slike bidrag til forskning (Seale, 2018, s. 53). Jeg var trygg på at informantene mine forstod dette da det ikke var en sårbar gruppe. At de ikke var en sårbar gruppe var noe av grunne for at jeg for eksempel ikke valgte å gjøre intervju med offer av seksuelle overgrep, da dette regnes som en sårbar gruppe og det er flere tiltak en da må forholde seg til som kan komplisere innsamlingen. En annen grunn for at jeg ikke valgte å foreta undersøkelsen om offer av seksuelle overgrep er grunnet at man ikke skal gjøre skade

på respondentene (Seale, 2018, s. 226). Ved å velge voldtektsoffer som utvalg måtte jeg fått dem til å snakke om sine egne traumer som antageligvis vil gjøre skade, da det kan være veldig sårt å snakke om. Når jeg valgte politi som arbeider med vold og seksuelle overgrep behøver de ikke å snakke om egne traumer og det gjør det lettere å ikke utsette respondenten for skade.

Hvert intervju varte mellom 20 og 60 minutter. Jeg var bestemt på ikke gå over tiden som var presentert på forhånd, da det er viktig å være ærlig om tidsaspektet og det gir mer stabilitet til respondenten å kunne forholde seg til dette (Seale, 2018, s. 185). De fleste intervjuene ble gjort ansikt til ansikt. Jeg gjorde også noen av dem på teams, men da med kamera på for å kunne se hverandre da det gjør det lettere å gjennomføre intervjuene. For at jeg skulle kunne fokusere på respondentene og være investert i intervjuene valgte jeg å ta opptak av intervjuene for å så transkribere dem. I tillegg tok jeg noen få notater underveis i intervjuene. Dette var små notater for å kunne hjelpe meg selv å huske ting som skjedde i intervjuene eller interessante ting som respondenten sa eller som de gav uttrykk for (Seale, 2018, s. 233). Det kan være noen goder og noen onder med det å ta opptak. Jeg visste at alle snakket godt norsk og at de fleste intervjuene ville være mulig å holde på tomanns hånd eller i et avgrenset rom slik at lyden på opptaket ikke skulle bli svekket (May, 2011, s. 151). Jeg hadde også gitt beskjed, som nevnt, på forhånd om at jeg skulle ta opp lyd så alle var informert om dette og det var ingen som lå ned protest angående dette. Det var dog noen som var litt mer obs på at det ble tatt opp lyd, som kan skje i en slik situasjon (May, 2011, s. 151). Dette mener jeg ikke påvirket kvaliteten i intervjuene. Det som kan være typiske problemer når man gjør opptak er i hovedsak tre ting. Den første er at folk kan synes det er ubehagelig og at en ikke ønsker å bli tatt opp på lyd (May, 2011, s. 151). Dette var ikke et problem med mine respondenter. Det som en også skal være oppmerksom på er at en kan glemme at opptaket går (May, 2011, s. 152). Som respondent er dette bra for da slipper en å bekymre seg over det, men for intervjuer er det lett å glemme å sjekke at en får tatt opptak av hele samtalen, i tilfelle tekniske problemer (May, 2011, s. 152).

3.4 Transkribering og analyse

En tredje vanske med å ta opptak er at det kan være veldig tidkrevende å transkribere intervjuene etter en er ferdig med dem (May, 2011, s. 152). Når intervjuene da slik som med mine kan bli opp mot en time lang så kan det ta kanskje 8 timer å transkribere bare et intervju.

Det har tatt en god del tid å transkribere alle mine intervju. Samtidig var jeg også forberedt på dette da jeg valgte metoden. Videre må man også prøve å transkribere så likt som mulig opp mot det som respondenten har sagt (May, 2011, s. 152). Dette var krevende noen få ganger da det var noen ord som var vanskelig å høre hva respondenten sa på opptaket. Jeg har også anonymisert alle respondentene. Dette er ikke alltid like lett. En må tenke på hvordan en skal lagre og navngi data på en sikker måte (Seale, 2018, s. 225). Det er også spesielt viktig å ikke knytte respondentenes ekte navn sammen med dataen når en lagrer den (Seale, 2018, s. 225). Jeg har kun navngitt min data med tall og ikke med ekte navn. Jeg har også lagret dataen på en annen enhet enn jeg har navnene til respondentene på. Det er også slik at en må tenke på hvilke detaljer en gir ut om respondentene og at man må gi vagere informasjon en det en har samlet inn når man skriver analysen (Seale, 2018, s. 225). Jeg har tatt vekk all personlig informasjon som kan gjøre at de blir gjenkjent fra transkripsjonene og jeg vil kun nevne hva respondentene har jobbet med, men ikke på hvilke avdelinger eller hvor i landet disse jobber eller har jobbet. Så har jeg kodet datamaterialet mitt. Jeg valgte å kode for hånd. Jeg begynte kodingen min ganske overordnet og bredt med å se gjennom hva respondentene hadde sagt og om jeg fant noen umiddelbare overordnede kategorier eller om det var noen likheter eller ulikheter. Etter hvert begynte jeg å innsnevre kodingen slik at jeg så etter mulige underkategorier til de store og tydelige tematiske kategoriene. Her så jeg også på hvordan kjønn og alder kunne ha spilt inn i datamaterialet. Denne delen gjorde jeg samtidig med at jeg leste teori slik at jeg kunne lage noen teoribaserte kategorier. Til sist gikk jeg over materialet igjen for å lete etter sitat som kunne representere kategoriene mine.

3.5 Min rolle som intervjuer og utfordringer underveis

Når man skal gjøre intervju så skal man prøve å finne en god balanse mellom det å være engasjert i studien og i intervjuene samtidig som man skal prøve å være så nøytral som mulig (May, 2011, s. 140). Jeg valgte bevisst å prøve å være ganske nøytral og følte at jeg kanskje ble litt mer tilbakeholden mot slutten av intervjuene. Jeg var ganske engasjert i intervjuene jeg hadde først. Noen av de første intervjuene ble mer som en samtale hvor jeg kanskje ikke var best på å gi de rom til å tenke, slik at jeg følte noen ganger at jeg dyttet et svar ut av de. Som May skriver så kan det bli slik at om du er engasjert så kan det bli et bra intervju med god kjemi men hvis en er litt mer distansert og objektiv så blir det bedre data (2011, s. 140). Min intervjumåte ble en blanding av disse to teknikkene. Når du er intervjuer, er det flere ting du skal tenke på selv. Det første er din egen posisjon som intervjuer. Her må du tenke på blant

annet hvilken rolle en skal ta på seg og en har ovenfor respondenten, samtidig som en også må tenke på at eget kjønn og alder kan ha en innvirkning på din rolle (May, 2011, s. 140). Min rolle var at jeg var en ung kvinne. I tillegg jobbet jeg i perioden jeg samlet inn data i politiet på et vikariat. Dette var det ganske mange av informantene som var klar over da vi foretok intervjuene. I tillegg til at en må tenke på egen alder og kjønn, må en se om en er med i den gruppen som du studerer eller ikke. Seale kaller dette for «insider/outsider» dynamikk (2018, s. 225). Her vil jeg si at jeg faller mellom disse to kategoriene grunnet at jeg jobbet i politiet, men ikke har like god kunnskap som det respondentene mine hadde om temaet. I min studie og i intervjuene vil jeg si at det var størst kontrast mellom meg som ung kvinne og de respondentene, gjerne menn, som hadde jobbet mange år i politiet, med masse erfaring. Det ble kanskje noen ganger til at de plutselig måtte tenke over hvordan de skulle forklare noe til en som ikke har mange år med opparbeidet erfaring og at det ble en kontrast i forholdet mellom oss to. Dette var kanskje begrunnet at de forventet at jeg skulle ha mer kunnskap om hva de gjorde og hvordan de jobbet siden jeg allerede jobbet i politiet. Dette i kombinasjon med at jeg var ung, gjorde at en kunne merke kunnskapsforskjellen i stor grad i forholdene. Samtidig er poenget med intervju at jeg som intervjuer vil ha svar på spørsmål jeg lurer på og det er da bra at de forklarer ting nøye. I andre intervju var kjemien og balansen mellom respondent og meg veldig bra og det ble mer som en flytende samtale. For å utjevne forskjellene til en hvis grad kan en prøve å legge seg på et nivå som du tror respondenten er på, men allikevel vil det vært forskjellige faktorer som spiller inn på hvilken informasjon du vil ha tilgang til (May, 2011, s. 140). For eksempel vil kanskje kvinnene være tryggere med å gi informasjon til meg som kvinne en det mennene vil være og motsatt. Min rolle som intervjuer er uansett at jeg er ung kvinne. Det var litt av grunnen for at jeg også gjorde som jeg gjorde og prøvde å holde min rolle som intervjuer til å være objektiv. Jeg prøvde å stille spørsmålene og la de svare, uten at det skulle bli som en koselig samtale mellom venner eller at kunnskapsforskjellen eller et kjønnet aspektet skulle virke inn i stor grad.

Som man kan forvente har ikke prosessen gått smertefritt. Jeg hadde noen problemer som oppstod underveis. Det viste seg for det første å være vanskeligere å samle inn informanter en jeg antok. Dette har jeg forklart ovenfor. Selv om jeg hadde min «gatekeeper» som hjalp meg med hvem jeg skulle kontakte så er det slik at de som arbeider med disse sakene er ganske opptatt med jobben sin fra før av. Til tross for de vanskene jeg hadde med både å få svar fra folk og få folk til å melde seg til å gjøre intervju i begynnelsen og til slutt synes jeg at det løste seg greit. Selve det å skaffe informanter kunne vært litt mer tidseffektivt. Videre ser jeg i

retrospekt at jeg kunne ha vurdert å endre intervjuguiden litt underveis. Jeg kunne kanskje ha forenklet noen av spørsmålene eller kortet ned setningsstrukturen litt. I tillegg var jeg så opptatt av å bare stille oppfølgingsspørsmålene og ikke tenke på spontane spørsmål som dukket opp underveis. Dette var kanskje litt grunnet at jeg hadde satt maksimum tidsgrense og kanskje følte på litt at jeg ikke hadde tid å gå vekk fra intervjuguiden. Til sist skulle jeg ønske jeg fikk til å ta de to siste intervjuene som jeg nevnte tidligere, da de kanskje hadde en litt annen vinkling å komme med som kunne ha vært nyttig å ha som materiale.

4 Teori

Dette kapitlet skal ta for seg Michael Lipsky (2010) sin teoretisering av bakkebyråkrater sitt arbeid og alt som dette innebærer. I tillegg skal jeg se på bakkebyråkratiet gjennom et kjønnsperspektiv basert på Durose og Lowndes (2023).

4.1 Hva er en bakkebyråkrat

Michael Lipsky har skrevet flere bidrag omhandlende bakkebyråkrater. I disse bidragene teoretiserte han rundt de fysiske arbeiderne som for eksempel lærere og politi sine arbeidsutfordringer og hva de må håndtere i sine yrker. Hannes overordnede poeng er at disse type arbeiderne er de som faktisk implementerer reglene i våres samfunn og måten de gjør det på er førende for reglene. Jeg vil ta for meg Lipsky sin bok fra 2010. Aller først forklarer han hvem som er bakkebyråkrater og hva deres arbeid går ut på. Bakkebyråkrater er de som utøver det som staten har å tilby eller det som staten bestemmer i samfunnet (Lipsky, 2010, s. 3). Dette er da de som arbeider innenfor offentlige tjenester. Eksempler på hvem som er bakkebyråkrater er sosialarbeidere, helsepersonell, advokater eller dommere (Lipsky, 2010, s. 3). Det er også en forskjell på de som er bakkebyråkrater og de bedriftene eller organisasjonene som har ansatt dem, som er bakkebyråkratier (Lipsky, 2010, s. 3). Hver arbeider har en egen personlig måte å utøve arbeidsoppgavene sine på. Lipsky (2010) kaller det «agency policy» når en ser på disse beslutningene i en helhet og det er dette som viser hva den organisasjonen eller bedriften står for og vil utøve. Videre kaller Lipsky det «policy delivery» når en person samhandler med en bakkebyråkrat (2010, s. 3). Bakkebyråkratene leverer da staten sine overordnede mål til befolkningen gjennom samhandlingen med befolkningen. Lipsky (2010) mener det er viktig å se på bakkebyråkrater som de som utøver reglene grunnet at de står i en politisk kontrovers. De står midt imellom å være lojal til sin arbeidsplass og gjøre arbeidsoppgavene sine og det å hjelpe borgerne. Når bakkebyråkratene leverer politikken til borgerne, tar de avgjørelser som direkte påvirker folk sine liv (Lipsky, 2010, s. 9). De skal på den ene siden utøve en form for sosial kontroll som for eksempel politi som fremmer forventingene for hvordan folk skal oppføre seg (Lipsky, 2010, s. 11). På den andre siden så skal de skape et velferdssystem med sosiale tjenester som hjelper folk.

Lipsky fremmer videre hvordan disse bakkebyråkratene er med på å skape reglene som organisasjonen har på to måter (Lipsky, 2010, s. 13). Den første, «agency behaviour», er alle

bakkebyråkratene sin oppførsel til sammen (Lipsky, 2010, s. 13). Den andre måten omhandler når bakkebyråkratene skal levere staten sine regler og mål til folket. Når bakkebyråkrater samhandler med befolkningen utøver de sitt eget skjønn i stor grad (Lipsky, 2010, s. 13). At de utøver sitt eget skjønn betyr at hver enkelt bakkebyråkrat sin personlighet vil gjøre at de tar forskjellige beslutninger på hvilke handlinger de utfører når de gjør jobben sin. Lipsky viser til eksempelet på hvordan en politimann kan bestemme hvem en skal arrestere og ikke (2010, s. 13). Derimot så er de fremdeles bundet av de reglene og normene som bakkebyråkratiet har laget (Lipsky, 2010, s. 14). Det vil si at de ikke har totalt frie tøyler da de har overordnede administrerende reguleringer som må følges. De utfører da en myndighetsutøvelse samtidig som de har spillerom hvor deres egne tanker, personlighet og erfaringer spiller inn og de kan bruke de forskjellig i forskjellige situasjoner. Grunnet jobben sin karakteristikk er det nødvendig at bakkebyråkrater utøver skjønn mener Lipsky (2010, s. 15). Dette er fordi at noen situasjoner i arbeidet krever rask handling og en har ikke tid å for eksempel lese seg opp i lovverket. For eksempel er det forventet av politiet at de skal utøve skjønn i slike krevende situasjoner (Lipsky, 2010, s. 14). At bakkebyråkratene utøver skjønn hjelper også å opprettholde velferdssystemet sin legitimitet (Lipsky, 2010, s. 15). Bakkebyråkratiene er basert på menneskelig behov og den menneskelige kontakten som etableres i disse samhandlingene gjør at systemene fungerer. Som nevnt fremmer Lipsky (2010, s. 16) at den øverste ledelse i bakkebyråkratiene har en viss autonomi over bakkebyråkrater. Han fremmer mulighetene for at bakkebyråkratene og ledelsen ikke alltid er helt enig i utførelse av arbeid. Bakkebyråkratene kan da bruke forskjellige strategier for vise uenigheten og å levere dårligere arbeid. Disse strategiene kan også brukes for å håndtere arbeidsmengden og presset som finnes i jobben deres (Lipsky, 2010, s. 18). Disse strategiene er det som Lipsky (2010) omtaler som «coping» mekanismer, som jeg vil komme tilbake til. Disse «coping» mekanismene går ofte imot vedtatte regler og normer. Mekanismene er selv om nødvendig både for bakkebyråkratene selv, men de skaper mekanismer som også må være der for at systemet som bakkebyråkraten jobber i skal fungere (Lipsky, 2010, s. 19). Dette vil jeg fremme videre under. Det er en resiprositet i forholdet mellom bakkebyråkratiene og bakkebyråkrat, da de er avhengig av hverandre (Lipsky, 2010, s. 25).

4.2 Krevende arbeid

Lipsky (2010) fremmer hvordan byråkratiene kjennetegnes av begrensede tid og begrenset informasjon. Disse to begrensningene gjør at bakkebyråkratene arbeider med mye usikkerhet

(Lipsky, 2010, s. 29). Det er en kombinasjon av at hver bakkebyråkrat tar på seg eller blir tildelt for mange klienter samtidig som de har en begrenset mengde tid å gjøre det på, som forårsaker denne usikkerheten (Lipsky, 2010, s. 29). De har ikke nok tid til å gjennomføre alle oppgaver som de har på seg. Lipsky (2010, s. 30) viser til hvordan når for eksempel en politi skal stoppe en slåsskamp og at politibetjenten da ikke har tid å stoppe opp for å finne ut av hvem som startet den. Dette viser tydelig hvordan de jobber med begrenset informasjon og begrenset tid. De må også bruke en del av tiden på å utføre kontorarbeid i tillegg. Andre faktorer som kan spille inn i dette kan være at bakkebyråkraten selv ikke strekker til i jobben da en kanskje er helt ny eller ikke har nok erfaring enda. Det som Lipsky (2010, s. 31-32) også mener er viktig å se på i sammenheng er hvordan hver bakkebyråkrat responderer til eller jobber under stress da mye av deres jobb går ut på å håndtere stress. For eksempel viser han til hvordan politi konstant jobber for å unngå vold og at dette kan bidra til stress. Det å jobbe med konstant stress er psykologisk tungt. Lipsky (2010, s. 32) fremmer at muligheten for psykologisk stress og press er det aspektet som kan skade dem mest i jobben. Noe av stresset kommer også fra mengden arbeid bakkebyråkraterne har. Lipsky (2010) viser til problemet med at det er for lite ressurser. Han ser på hva som skjer om en øker mengden ressurser men mener at det ikke kommer til å være en løsning da å øke ressursene ikke vil gi bedre tilbud til befolkningen. Det som han mener vil skje, er at en da må velge å løse nye oppgaver istedenfor å forbedre de allerede eksisterende tilbudene (Lipsky, 2010, s. 35). Dette hadde heller ikke hjulpet nok da kravende og etterspørselen også vokser om en gir bedre tilbud og mer service (Lipsky, 2010, s. 33). Dette forklarer hvorfor bakkebyråkrater er konstant underbemannet.

Det har blitt etablert at det ikke er nok ressurser til å gjøre alle oppgaver som behøves og det å sette inn flere ressurser for å gi klientene bedre offentlige tilbud ikke fungerer. Det vil også si at noe arbeid vil bli prioritert over annet. Lipsky gir fire sammenhengende grunner til hvorfor noe blir prioritert før det andre når det kommer til disse offentlige tilbudene. Den første grunnen er at det blir forventet av byråkratiene at hver enkelt situasjon skal bli behandlet fleksibelt og forskjellig (Lipsky, 2010, s. 105). Hver situasjon krever litt forskjellig oppførsel, behandling og utfall. Den andre grunnen er at bakkebyråkrater ønsker å gjøre en forskjell i folk sine liv (Lipsky, 2010, s. 105). En tredje grunn er at bakkebyråkraterne er nødt å skille mellom klientene da ikke alle har like rettigheter til de offentlige tilbudene. Lipsky mener at byråkratiene er nødt til å både lage kategorier med hvilke krav som er inn under hva tilbud de tilbyr og fordele hvilke klienter som faller i de forskjellige kategoriene (2010, s. 105). Det vil

si at det er strenge krav for hva en vil kunne få av goder basert på hvem en er og dette kan føre til at alle ikke får det de behøver. Den siste og fjerde grunnen omhandler hvorfor det kan hjelpe bakkebyråkraten selv å skille mellom klienter i deres arbeid. Lipsky viser det hjelper dem å «cope» med det psykologiske stresset i jobben deres (2010, s. 106-107). Dette er da flere metoder eller teknikker som bakkebyråkraterne bruker for å handtere arbeidet sitt. Dette vil jeg komme tilbake til. Måtene de tar valgene på og skiller mellom klienter er avhengig av det større samfunnsstrukturelle og sosiale sammensetninger og forventninger. De bruker forskjellige teknikker. Som bakkebyråkrater skal en i teorien ikke la sine personlige følelser styre arbeidet, men vil som menneske få bedre kontakt og like noen mennesker bedre en andre (Lipsky, 2010, s. 107). Da vil de også få lyst til å hjelpe de menneskene som en likte grunnet for eksempel medfølelse, moralske verdier eller respekt (Lipsky, 2010). Det som Lipsky (2010) også ønsker å fremme er at det er en to delhet i prioriteringene. De offentlige tilbudene er for alle og man skal ikke ha en personlig mening på hvem som skal få hvilken hjelp. Samtidig medfører jobben til bakkebyråkraterne at en må ta parti og velge noen over andre grunnet ressursmangel. Det som en da som bakkebyråkrat kan forsvare prioriteringene med er forventningene de har til hvordan en klient skal oppføre seg, og om klienten ikke gjør det så har bakkebyråkraten en viss rett til å holde tilbake hjelp (Lipsky, 2010, s. 113). Videre så tar han også opp at bakkebyråkraterne selv er sikre på de valgene de tar, fordi de har opparbeidet seg kunnskap gjennom jobben.

En stor del av bakkebyråkrater sin jobb er også å sørge for at klienten samhandler gjennom klient-prosessering. Lipsky viser til syv forskjellige prosedyrer som bidrar til kontroll av klienter (2010, s. 117). Den første er at bakkebyråkraterne og klientene samhandler i situasjoner som både forsterker og begrenser deres forhold (Lipsky, 2010, s. 117). Det er kun i avgrensede situasjoner hvor klient og bakkebyråkrat er sammen og forholdet deres blir bestemt av situasjonen. Den andre praksisen handler om at i de fleste situasjonene så er klientene ikke sammen med andre klienter (Lipsky, 2010, s. 118). Klientene møter systemet en og en som også gjør det lettere for bakkebyråkraterne å håndtere dem. Det tredje som hjelper å kontrollere klienten er forventningen til at klientene skal være takknemlig for godene og hjelpen de får (Lipsky, 2010, s. 119). Det fjerde prosedyren viser Lipsky er at klientene oftest må komme til bakkebyråkraterne for hjelp (2010, s. 119). Det femte aspektet går ut på at det som oftest er bakkebyråkraten som bestemmer strukturen av samhandling mellom de to partene (Lipsky, 2010, s. 120). Det er bakkebyråkraten som bestemmer hva som skal skje, når det skal skje og hvor langt tid det vil ta. I tillegg har de også rutiner for hvordan

kontrollere en vanskelig klient som er den sjette prosedyren (Lipsky, 2010, s. 122). Til sist så straffer de klientene som går imot de vanlige rutinene som skal holde orden (Lipsky, 2010, s. 124). Et eksempel på dette er å utvise elever på skolen. Lipsky (2010) viser også til at i bakkebyråkratiene har de ofte noen som tar i mot oppgaven aller først og delegerer de. Her er det flere metoder som blir vist frem. En av de er det som Lipsky kaller for «rubber stamping» (2010, s. 130). Det har blitt vanlig at de som egentlig skal gjøre en oppgave, delegerer eller får hjelp til å ta en beslutning av de med lavere autoritet enn en selv. I prinsippet er det ikke de med lavere autoritet som skal ta disse beslutningene og dermed bør de være forsiktig med dette mener Lipsky (2010, s. 130).

4.3 «Coping»

Som Lipsky (2010) har forklart er bakkebyråkrater sin jobb-beskrivelse motsigende. De skal bruke sitt eget skjønn i deres beslutninger, samtidig som de også skal håndtere klienter ut ifra bestemte kategorier og rutiner som offentlige institusjoner har. I tillegg har de for lite tid i forhold til antall oppgaver som gjør at de lager seg bestemte måter å arbeide på for å klare å håndtere dette (Lipsky, 2010, s. 140). Dette er det som Lipsky ser på som «coping» og det er nødvendig for at det skal være mulig å gjennomføre jobben deres (Lipsky, 2010, s. 140). Lipsky mener at bakkebyråkratene skaper en forståelse av jobben sin som hjelper dem å balansere mellom egen kapasitet og evner og målene til bedriften (2010, s. 141). Han tar oss gjennom flere forskjellige «coping» metoder de bruker i arbeidet som gjør det lettere for dem å håndtere det psykologiske stresset. Grunnet disse type arbeidsmetoder viser Lipsky (2010) at bakkebyråkrater ofte blir beskyldt for å være partiske. Det han vil poengtere er at en heller må se på strukturene av deres arbeid eller strukturene i samfunnet som begrunnelsen for at de må «cope» (Lipsky, 2010, s. 141). Han vil da se på det som at «coping» er det som bestemmer hvordan de oppfører seg, gjør jobben sin og er mot klienter. Videre viser Lipsky (2010) til flere forskjellige måter bakkebyråkrater «coper» på. En måte å «cope» på er at de individuelt fordeler sine egne ressurser. De endrer hvordan de ser på arbeidet for å minske forskjellen som er mellom det som de burde gjort og det som de kan få gjort (Lipsky, 2010, s. 145). Dette vil si at de legger forskjellig innsatsen inn i de forskjellige arbeidsoppgavene for å minske den psykologiske byrden av å ikke kunne få til å gjøre alt. En annen måte å «cope» på er ved å se vekk fra sin egen autoritet, skjønn og sin frihet til å bestemme selv i arbeidet (Lipsky, 2010, s. 149). Dette gjøres ved å for eksempel følge rutinene som er laget for dem og at de blir til en slags robot som bare gjør jobben sin og ikke kan endre noe med den. Dette

beskytter bakkebyråkratene fra å se hvor de selv ikke strekker til i arbeidet men også fra klienters press (Lipsky, 2010, s. 149). En motsatt måte å «cope» på er å bruke skjønn i stor grad til fordel for klientene og å ta til betraktning de eventuelle konsekvensene av deres arbeid (Lipsky, 2010, s. 150). Lipsky ser i sammenheng med dette på hvordan det å skille mellom klienter som en «coping» strategi er viktig å se på fra et psykologisk ståsted. Som nevnt tidligere er det ofte slik at bakkebyråkratene hjelper noen av klientene over andre og at de ofte hjelper de som er lettest å hjelpe da dette føles som en god utnyttelse av ressurser (Lipsky, 2010, s. 152). Her spiller da sosiale og kulturelle faktorer inn, og det vil variere hvem som hjelper hvem basert på bakkebyråkraten sin personlighet og klienten sin bakgrunn (Lipsky, 2010, s. 155). Det vil være noen av klientene som går i mot dette også er det noen som vil akseptere at de gir de personlig behandling (Lipsky, 2010, s. 153-154). Lipsky (2010) poengterer at disse metodene brukes for at bakkebyråkrater skal klare å gjøre jobben, og det fungerer også i arbeidet. Hvis man skulle ha endret forskjellig håndtering av klienter så måtte en ha endret hele strukturen som organisasjonene er bygget på (Lipsky, 2010, s. 156).

4.4 Klient og bakkebyråkrat – en kompleks relasjon

Lipsky fremmer at klientene i disse bakkebyråkratiene ikke er frivillige aktører (Lipsky, 2010, s. 54). Dette vil variere ved for eksempel at det er frivillig å søke om støtte fra staten men det er ufrivillig om grunnen er fordi du ikke har penger, slik at du er avhengig av å søke om det. Lipsky (2010, s. 54) fremmer også at det er forskjell på om en har mye eller lite penger, da de med lite penger ofte er avhengig av de offentlige tilbudene, mens de med mer penger kan i større grad velge fritt. Ufrivilligheten i forholdene mellom bakkebyråkrater og klienter påvirker interaksjonen. De ufrivillige klientene vil ikke trekke seg ut av interaksjonen hvis de behøver noe fra bakkebyråkraten og blir kontrollert av bakkebyråkraten (Lipsky, 2010, s. 56). Det gjør også at noen vil tåle en del dårlig behandling da de ikke har noe alternativ. Her kan for eksempel språkbrukene som bakkebyråkraten bruker forverre forholdet (Lipsky, 2010, s. 56). Selv om klientene er ufrivillige aktører, betyr det ikke at klientene ikke har noe å si i forholdet da bakkebyråkratene også er avhengig av klientene (Lipsky, 2010, s. 57). Lipsky (2010, s. 57) fremmer hvordan klientene gir deres samtykke når de aksepterer bakkebyråkratene sin maktposisjon eller ved at de tenker at situasjonen vil gange dem. I tillegg er det også forventninger til hvordan klienten skal oppføre seg som klienten følger selv (Lipsky, 2010, s. 57). Det vil si at klientene blir kontrollert mer ut i fra situasjonen i interaksjonen og at de godtar maktforholdet. Dette viser også hvordan forholdet er basert på

en type resiprositet. Det er dog ikke slik at klientene er klienter med en gang de kommer til verden. Lipsky fremmer hvordan alle har forskjellig bakgrunn og måte å være på og lærer seg i møte med byråkratiene hvordan være en klient (2010, s. 59). Klientene lærer seg å bli behandlet som en klient og tilhøre spesifikke kategorier i samhandlingen med bakkebyråkratiet i tillegg til å se på seg selv gjennom disse kategoriene (Lipsky, 2010, s. 59). Lipsky (2010) mener at det er sosial prosess og at det er gjennom samhandling at man lærer seg å være en klient. Klientene ønsker offentlige tjenester, mens bakkebyråkratene vil ha kontroll når de utøver disse tjenestene (Lipsky, 2010, s. 60). Lipsky (2010) viser også til fire dimensjoner som hjelper til å skape en person til klient. Disse er i hovedsak basert på samhandlingen mellom partene, hvilke regler, goder og i hvilken kontekst det å lære å være klient blir gjort i. Den siste dimensjonen som skaper en klient handler mer om det psykologiske. Her ser Lipsky på to underordnede utfall av hvordan psykologiske goder og sanksjoner spiller inn. Den første omhandler belønninger eller straff i prosessen i forhold til om klienter velger å se seg underordnet i møtet med byråkratiet (Lipsky, 2010, s. 65). Hvordan en annen person behandler seg har noe å si for din selv verdi eller hvordan du ser på deg selv. Desto mer en samhandler med byråkratiet jo mer psykologiske innvirkning vil det ha på en enten positivt eller negativt. Det andre utfallet handler om hvordan en klient sin status kan ha noe å si for hele samfunnet (Lipsky, 2010, s. 68). Bakkebyråkratiene putter merkelapper på folk. Dette kan for eksempel være når de har begått noe kriminelt og de får merkelappen kriminell eller siktet. Disse kategoriene bestemmer også litt hvordan andre samfunnet ser på en og behandler den personen og denne behandlingen internaliserer man (Lipsky, 2010, s. 69).

Slik som Lipsky (2010) ser på bakkebyråkrati så er det å levere de offentlige tilbudene todelt som nevnt flere ganger til nå. Den ene siden består av å følge byråkratiet sine regler og behandle alle likt, mens den andre består av den menneskelige samhandlingen (Lipsky, 2010, s. 71). Det vil si at en skal prøve å finne balansen mellom det å ikke være alt for emosjonelt investert i arbeidet og det å ha en medmenneskelighet med deg når du arbeider med klienter. Den menneskelige delen av det, det å hjelpe folk, gir bakkebyråkratene et motiv å jobbe for og klientene tillater å få hjelp fra dem. Lipsky tar opp muligheten for at dette er en altruistisk myte og mener det må debatteres om bakkebyråkratene faktisk gjør jobben for å uselvvisk hjelpe andre (2010, s. 71). Han sier at bakkebyråkrater burde være forkjempere for klientene men han ser hvordan flere forskjellige faktorer kan undertrykke dette. For eksempel kan det spille inn at bakkebyråkratene blir betalt av bakkebyråkratiene for å gjøre jobben (Lipsky,

2010, s. 72). Han viser også til at for å være forkjempere så må man fokusere på en enhet, et menneske eller en gruppe, av gangen noe som bakkebyråkrater ikke klarer da de har alt for store saksmengder (Lipsky, 2010, s. 73). De kontrollerer heller ikke sin egen ressursbruk (Lipsky, 2010, s. 73). En annen faktor som også gjør det vanskelig å være forkjemper er at de som bakkebyråkrat både kontrollerer klientene samtidig som de leverer godene (Lipsky, 2010, s. 73). Som forkjemper vil du kun gi de godene og derfor er dette en vanskelig kombinasjon. Lipsky (2010) mener også at bakkebyråkrati er fremmedgjørende arbeid. Han bruker fremmedgjøring som et konsept for å forklare forholdet som arbeiderne har til deres arbeid og hvordan det kan påvirke deres holdninger og meninger (Lipsky, 2010, s. 75). En kan bli fremmedgjort for arbeidet når, slik som her, innholdet i arbeidet er motsigende og vanskelig å forholde seg til. Det som derimot er bra er at bakkebyråkrater ofte har gode forhold med andre arbeidere eller kollegaer som hjelper dem (Lipsky, 2010, s. 75). Bakkebyråkrater er fremmedgjort fra klientene i fire aspekter som Lipsky (2010) viser til. Det første handler om at bakkebyråkratene kun jobber med små deler av et helt produkt (Lipsky, 2010, s. 76). Du skal fremdeles håndtere klienter på best mulig vis men du skal kun hjelpe de litt, noe som kan gjøre det vanskelig å forholde seg til. Det andre aspektet viser til at du ikke kan kontrollere hva som skjer til slutt når du er ferdig med en oppgave (Lipsky, 2010, s. 78). Bakkebyråkratene får ikke fulgt en klient fullstendig og sett om det de gjorde var bra. En tredje måte de blir fremmedgjort fra arbeidet sitt på er at de ikke kontrollerer innholdet i det de arbeider med. De kan ikke kontrollere om for eksempel en klient gjør sitt beste i en samhandling men må selv om gjøre det beste ut av situasjonen (Lipsky, 2010, s. 78). Det siste aspektet som kan føre til fremmedgjøring er at bakkebyråkratene ikke kontrollerer tempoet de arbeider i (Lipsky, 2010, s. 78). Lipsky ønsker å få frem at disse faktorene fører til at bakkebyråkratene blir fremmedgjort fra arbeidet sitt som igjen fører til at man ikke er fornøyd med arbeidet og man begynner å gjøre en dårligere jobb og mister lysten til hjelpe klientene (Lipsky, 2010, s. 79). Når da arbeidsgiver oppdager dette så kan de prøve å løse det på forskjellige måter som for eksempel å endre arbeidsforholdene eller annet (Lipsky, 2010, s. 80).

4.5 Kjønn som en innvirkende faktor

Durose og Lowndes (2023) har skrevet en artikkel om hvorfor de mener at vi trenger å bruke et kjønn perspektiv for å se på hvordan bakkebyråkratene utøver lover og regler. De bruker kjønn som en analytisk kategori for å forstå bakkebyråkrater sitt kjønn når de tolker og

utøver disse reglene på en personlig måte (Durose og Lowndes, 2023, s. 1). Skjønn handler i denne sammenhengen om hvordan en personlig forstår verden og hvilke beslutninger som blir tatt av hver bakkebyråkrat. For å se nærmere på dette har Durose og Lowndes foretatt en studie av innføringen av å forstå kvinnehat som en form for hatkriminalitet hos politiet i England og Wales. Det overordnede argumentet deres er at skjønn er kjønn grunnet måten disse bakkebyråkraterne forholder seg til normer og regler (Durose og Lowndes, 2023, s. 4). I sin studie har de utviklet tre forskjellige forslag til hvordan skjønn er kjønn i tillegg til at de viser dette med eksempler fra studien de har foretatt. Den første handler om at de institusjonelle kontekstene som bakkebyråkraterne jobber i er kjønn (Durose og Lowndes, 2023, s. 4). Normene og reglene som bakkebyråkraterne arbeider etter kommer også med forventninger om hvordan forskjellige kjønn bør oppføre seg. Dette former videre bakkebyråkratenes eget skjønn. De reglene som institusjonen har og som skal utøves kan dermed ha negative eller positive konsekvenser for kvinner eller menn (Durose og Lowndes, 2023, s. 4). For å se hvordan de større institusjonelle kontekstene er kjønn i selve studien viser de til begrunnelsen for å innføre kvinnehat som hatkriminalitet. Hendelser som vold, «catcalling» og hat mot kvinner skulle bli telt, for å vise alvorligheten og dermed få mer oppmerksomhet. Innad i politiet måtte det utvikles nye holdninger for å kunne kjenne slike hendelser igjen og melde dem inn (Durose og Lowndes, 2023, s. 12). Det som studien til Durose og Lowndes (2023) viser er at slike endringer tar langt tid, da det er vanskelig for folk å endre sitt syn på verden. Intensjonen med den nye innføringen var å skolere politiet om at kvinner sin trygghet er viktig (Durose og Lowndes, 2023, s. 12). Dette skulle også bidra til å endre hvordan politi brukte skjønn sitt. (Durose og Lowndes, 2023, s. 13). Det andre forslaget til hvordan skjønn er kjønn er at bakkebyråkrater er kjønnete aktører og deres kjønn former deres skjønn (Durose og Lowndes, 2023, s. 5). Hver bakkebyråkrat blir påvirket av sitt kjønn når de både forstår og utøver organisasjonen sine regler. Durose og Lowndes (2023, s. 6) påpeker at menn ofte er overrepresentert politiet. I studien da de skulle se på innføringen av de nye reglene for kvinnehat, ville de nå se på hvordan identitet og personlige perspektiver påvirker innføringene av nye regler (Durose og Lowndes, 2023, s. 13). Noen av funnene var basert på at innføringen gjorde at det mannsdominerte politiet nå ble utfordret. Noen synes dette var bra. Andre mente derimot at politi ikke lenger var mannsdominert men derimot mangfoldig. Selv om så Durose og Lowndes (2023, s. 14) hvordan tolkningen og innføringene av de nye reglene enda var påvirket av det mannlige perspektiv. De fleste mannlige informantene mente at de kunne forstå situasjonen kvinner kan befinne seg i. Informantene fremmet at de kjenner en kvinne, at de hadde en mot eller en søster og derfor

også kunne forstå å være kvinne. Derimot mener Durose og Lowndes (2023, s. 14) at dette gjør at de kun kan ha empati for situasjonen men ikke forstå det ordentlig. Et annet funn var at noen faktisk endret sitt skjønn etter den nye innføringen og fikk øynene opp for at kvinnehat var et ordentlig problem. Det var også noen som argumenterte for at de nye reglene tok fokus vekk fra andre former for kriminalitet. Det overordnede utfallet ble da at det maskuline synet som bakkebyråkratene hadde fra før gjorde at holdningene gikk i motsatt retning enn den endringen som var ønsket med innføringen av reglene (Durose og Lowndes, 2023, s. 15). Et siste argument Durose og Lowndes (2023, s. 6) fremmer er at skjønn har kjønnete effekter . For det første er regler som handler om kjønn ment til at de skal endre maktforholdene mellom kjønnene mener Durose og Lowndes (2023, s. 6). Videre mener de også at reglene som ikke handler spesifikt om kjønn, eller som kommer fra det som skal være kjønnsnøytrale institusjoner kan også ha kjønnete effekter fordi at de eksisterer innenfor større institusjonelle settinger hvor normer og forventninger til kjønn spiller inn (Durose og Lowndes, 2023, s. 6). Det som de fremmer her er at sosiale regler spiller i stor grad inn på samfunnet og for eksempel på arbeidsplassen, med kleskoder, i møter og annet, men at kanskje skjønn basert på de forutinntatte forståelsene i samfunn spiller en enda større rolle (Durose og Lowndes, 2023, s. 6). De vil også se på hvordan bakkebyråkrater sine «coping» teknikker kan gi tre utfall. Det kan enten føre til en «moving towards»-strategi som innebærer å hjelpe klienten, en «moving away»-strategi som er å unngå å knytte seg til klienten eller en «moving against»-strategi som er mer konfronterende mot klienter (Durose og Lowndes, 2023, s. 6). I studien ser de at intensjonen med å innføre disse nye reglene var å skulle «move towards» kvinner og hjelpe dem. Det ble derimot slik at bakkebyråkrater enten «move away» eller «against» klientene (Durose og Lowndes, 2023, s. 15). Istedenfor at politiet skulle bruke sitt skjønn til å hjelpe kvinner, ble det heller til at de falt tilbake på sine gamle vaner i arbeidet. Begrunnelsen for dette var politiets ressursmangel. Dette medførte også at det ikke var tid å innføre de nye reglene ordentlig gjennom for eksempel opplæring (Durose og Lowndes, 2023, s. 16). Videre førte dette også til at politiet ikke tok til seg de nye reglene og at holdningene deres forble uendret (Durose og Lowndes, 2023, s. 16). Det overordnede poenget til Durose og Lowndes (2023) er at kjønn er en viktig kategori for å forstå bakkebyråkrati og skjønn.

5 Analyse

I dette avsnittet fremmes resultater av studien. Jeg vil først ta for meg hvordan mine respondenter kan kategoriseres som bakkebyråkrater i forhold til hvordan de jobber og hvilke retningslinjer og opplæring de har. Videre vil jeg fremme hva mine respondenter sliter med og synes er vanskelig på jobb. Da vil jeg også presentere hva som blir prioritert i forhold til ressurser og hvordan informantene forholder seg til dette. Videre vil jeg vise til hvordan mine respondenter har skapt spesifikke måter å håndtere betingelsene i arbeidet deres, og hvordan de «coper». Så vil jeg vise til hva som er motivasjonen til mine respondenter. Videre fra dette vil jeg se på kjønnsstrukturene bland mine respondenter. Da vil jeg først ta opp hvordan de ser på seg selv i jobben og deres kjønnsstrukturer. Så vil jeg ta for meg hvordan de ser på kjønn når det kommer til partene i sak. Til sist vil jeg fremme hvordan mørketall er knyttet til slik de oppfatter de strukturelle kjønnsstrukturene.

5.1 Bakkebyråkrater og deres utfordringer

5.1.1 Hvordan de er bakkebyråkrater

I intervjuene som jeg har foretatt kommer det frem flere funn om hvordan mine respondenter er bakkebyråkrater. Dette er de i både måten de samhandler med mennesker på i arbeidet men også i hvordan de selv tenker og utøver selve oppgavene. Jeg vil nå viser hvordan mine respondenter kan kategoriseres som bakkebyråkrater ut i fra Lipsky (2010). De fleste jeg har intervjuet er som nevnt etterforskere og jeg vil derfor ta utgangspunkt i deres oppgaver. Som Lipsky (2010) fremmer er bakkebyråkrater arbeidere som jobber innenfor de offentlige systemene med å levere staten sine tjenester og overholde regler. Lipsky (2010, s. 3) nevnte at eksempler på bakkebyråkrater er blant annet politi. Etterforskere jobber i politiet og jobber med å både levere tjenester til befolkningen og for å overholde staten sine regler. Allerede her kan de kategoriseres som bakkebyråkrater, men jeg vil også se på hvilke tjenester og regler de gjennomfører og overholder. De har flere forskjellige arbeidsoppgaver, og disse vil variere litt ut i fra om de arbeider med overgrep mot barn eller voksne. Dagene deres vil også variere litt, men de har allikevel noen typiske oppgaver som de forholder seg til. Noen av arbeidsoppgavene er å gå gjennom beslag og å gjennomføre avhør. For eksempel Tina forklarer godt hvordan en dag kan se ut for de fleste. Hun fremmer hvordan de alle først leser seg opp på saken de får og undersøker hva som må gjøres. Etter det lages det hypoteser i

samarbeid med påtalejuristen på saken om hva som har skjedd. Det som er aller viktigst er å få tatt avhør av det som Tina kaller primærkilden. Det er den som de har mottatt anmeldelsen fra. Videre sier Tina:

«Også tar vi de avhør som trengs, innhenter dokumentasjon og starter på de undersøkelsene vi kan starte. Også planlegger vi videre for hvordan vi skal håndtere saken. Ofte i våres saker så må vi jo aksjonere, vi må ut å pågripe og ransake.»

Det kommer frem i intervjuene at det vil variere litt hvordan de går frem i en sak ut i fra hvem anmeldelse kommer fra. Den kan komme fra mange forskjellige slik som barnevernet, selve fornærmede eller andre som anmelder på fornærmede sine vegner. I tillegg går store deler av dagen til de fleste jeg har intervjuet ut på å samhandle med andre. De samhandler med befolkningen og de involverte i sak og leverer de offentlige tjenesten til dem. Dette er det Lipsky (2010, s. 3) kaller «policy delivery» som er en del av det som kategoriserer arbeidere som bakkebyråkrater. Befolkningen blir kalt klienter av Lipsky (2010). Respondentene samarbeider også godt seg i mellom. Påtalejuristen og etterforsker som er på saken har tett samarbeid om innholdet i saken og hvilke etterforskningssteg som blir gjort. Det vil si at de har en god balanse mellom å stole på hva de selv tenker etter sin erfaring, og det å samarbeide og å ta i betraktning andre sine tanker og ideer. For de som arbeider med saker som involverer barn, er det også noen av de som selv tar avhør av barna. Tidligere har det vært tilfeldig hvem som tok avhør av barna av etterforskerne og det var ikke noen sterke rutiner for det som heter tilrettelagte avhør av barn og unge. I dag er det veldig annerledes. I dag er det slik som Sofie presenterer:

«...Tilrettelagte avhør og da er det en etterforsker som sitter og følger avhøret. Og da er det en utdannet person som sitter å snakker med barnet, også sitter det en etterforsker og følger og må gjerne skrive rapport etterpå».

Det er blitt en egen utdanning for å ta tilrettelagte avhør. De av informantene som har vært med på disse type avhørene har arbeidet i jobben så lenge at de har fått sett og vært med på denne innføringen av nye rutiner. Elise snakker om noe av det som går inn i å ta tilrettelagte avhør og prosessene rundt dette.

«En typisk dag kan være... at jeg har et møte på morgenen der vi blir enig om hvem som følger barnet... Og hva ønsker avhørsleder at jeg skal gjøre barnet kjent med. Når jeg skal ha disse avhørene så begynner jeg alltid å etablere kontakt, sånn at de skal være trygg og kan bygge en relasjon... Også hadde vi for eksempel kollegaevaluering...Da sitter vi flere. Det er bra for vi går ofte fra avhør til avhør at man da kan ta et pust i bakken og kan se på seg selv og kan analysere og få innputt. Så det er virkelig et helt annet apparat som er på plass nå».

En kan se at informantene har en god del forskjellige oppgaver og flere faktorer som spiller inn i deres arbeid. De går gjennom saken, de tar avhør og går gjennom beslag. I tillegg er det mye samarbeid med andre i etaten, hvor det er mye planlegging og mange folk som er involvert i bare en sak. Så kan de også av og til måtte pågripe de mistenkte. Dette er det samme overordnede oppgavene som gjelder uansett om etterforskeren jobber med vokse eller barn, men det er noe forskjellige praksiser som de forskjellige følger. Hver arbeider vil også ha sine egne spesifikke måter å utøve disse oppgavene på og å ta beslutningene på. Lipsky (2010, s. 3) mener at når en ser på alle disse beslutningene til sammen er det som representerer hva organisasjonene de jobber for ønsker å utøve. Han kaller dette for «agency policy» (Lipsky, 2010, s. 3). Vi ser også ovenfor hvordan de som etterforsker faktisk bygger en liten relasjon med klientene som de samhandler med i jobben. Spesielt ser en hvordan de som arbeider med barn i jobben sin faktisk bryr seg om barna og hvordan de har det. Elise fremmer hvor viktig hun synes denne endringen med tilrettelagte avhør har vært og at det også har gjort henne mer trygg på det arbeidet som de utfører og at barnet får den hjelpen det skal. Etter de har utført avhørene og alle undersøkelser må en då bestemme om den mistenkte skal fengsles eller ikke. Samtidig kan de også være i den posisjonen at det er mye mer av beslaget som må gjennomgås før de kan ta en beslutning på hele saken. Å gjennomgå beslag kan også være ekstremt tidkrevende, som Kaja påpeker.

«Det er mye som kan være interessant på folk sine mobiler og enheter... vi får jo gjerne hele livene til folk... så ulempen er at det er tidkrevende å gå gjennom».

Det vi ser her er at respondentene mine gjør arbeidsoppgaver som gjør at en kan kategorisere dem som bakkebyråkrater. De utøver sine arbeidsoppgaver som er bestemt av staten, samtidig som de også prøver å hjelpe klientene og bryr seg om dem. Dette er noe av det som Lipsky (2010) presenterer som et typisk dilemma for bakkebyråkratene. Deres oppgaver er både å

utøve regler og de offentlige tjenestene og å hjelpe folk. Samtidig har de begrensede ressurser. De tar avgjørelser som påvirker folk sine liv og det virker som mine informanter er veldig klar over dette.

5.1.2 Retningslinjene

Respondentene har de faste oppgavene vist til ovenfor som de skal gjøre. Dette er fastsatt av retningslinjer og bestemmelser for hvordan politiet skal jobbe, hva som må gjøres og hva som skal prioriteres. Det overordnede skrevet de følger er riksadvokatens rundskriv som er et prioriteringsskriv over hvilke saker som skal settes høyest og som er viktigst å arbeide med (Riksadvokaten, 2023). I tillegg så jobber de også etter den norske lov. Tor presenterer kort hva de jobber etter.

«Vi har jo noen overordnede retningslinjer som vi følger, men det er jo fra riksadvokaten. Det er det som kommer fram der som blir hovedgrunlaget for arbeidet våres og rammene. Og selvfølgelig lovverket, men det blir jo veldig, nesten litt teknisk».

Samtidig kommer det frem at retningslinjene har utviklet seg over årene og at det har kompt ganske mangel flere på de siste 10 årene. Sofie forklarer at:

«Det er kompt flere instruksjer, maler på hvordan man skal jobbe med det. Men de første årene så var det sånn å finne ut av, sammen med andre som jobbet med det og rett og slett gå veien etterhvert som du gikk. Så det har blitt etter hvert veldig mye mer å forholde seg til».

I tillegg til loven og riksadvokatens rundskriv så har de også lokale forskrifter. Som jeg har vist til ovenfor så kan riksadvokatens rundskriv og de lokale forskriftene krasje av og til, da hvilke lovbrudd som er viktigst å håndtere de forskjellige stedene i landet vil variere. Det kan virke som, selv om det har kompt flere instruksjer og retningslinjer, at flere av informantene tenker på de som tekniske slik Tor fremmer. De vet om de overordnede forskriftene, men de blir noe svevende og noe som de har i bakhodet. De styrer dermed ikke spesifikt hvordan mine respondenter skal utøve oppgavene sine og de vil ha rom for egen tolkning til en viss

grad. De lærer seg derimot mer spesifikt hvordan utøve oppgavene gjennom opplæring og gjennom å utøve oppgavene i takt med at man lærer seg jobben.

5.1.3 Opplæring og «learning by doing»

Når det kommer til opplæring i etaten kan det virke som om ideen er at man har en liten lett opplæring hvor man skal lære seg retningslinjene og å utføre oppgavene. Samtidig så er det i realiteten mest preget av at man blir kastet ut i oppgavene når man begynner i ny jobb og at man lærer seg jobben mens man gjør den. Det er også viktig å huske på at alle som jobber i politiet har gått gjennom en grundig bachelor studie hvor de lærer mye av det de trenger å vite. Dette var noe av det Tor snakket om.

«Jeg tror tanken og ønsket for nyansatte er jo at nye skal få en innføring... Når jeg begynte så fikk jeg ikke den... for da ble jeg bare kastet rett ut i det. Når man går ut av politihøgskolen så er man jo utdannet generalister... Men dette her med hvordan man utfører de forskjellige arbeidsoppgavene som å lage en rapport eller for eksempel å gjøre et avhør er ting som kommer underveis. Du får tilbakemeldinger på ting som er gjort».

Tor fremmer hvordan han ikke fikk en spesifikk opplæring, men at man da lærer seg å gjøre de forskjellige oppgavene etterhvert. I starten får man tilbakemeldinger av sine kollegaer på utførelsen av disse oppgavene når man skal lære seg dem. Dette vil også si at hver enkelt person vil lære å gjøre arbeidsoppgavene på en spesifikk og personlig måte som vil variere litt fra hvordan en annen gjør oppgavene. Dette vil føre til at alle også har en egen måte å oppføre seg på. Lipksy (2010, s. 13) kaller det «agency behaviour» når en ser samlet på alle bakkebyråkratene sin oppførsel. Han mener videre at dette viser hvordan bakkebyråkratene er med på å skape reglene. Når de alle lærer seg å utøve reglene på en personlig måte, vil dette også etterhvert kunne påvirke selve reglene. Tina fremmer også hvordan man lærer etterhvert som man lager veien og dette er et svar som representerer flere av respondentene sine svar.

«Eh jeg fikk egentlig ingen opplæring. I begynnelsen så var det egentlig bare «learning by doing» fra de mer erfarne etterforskerne. Etterhvert så har vi jo fått en del mer kursing innenfor digitale spor og undersøkelser men det er ganske lite. Så ja vil vel egentlig si at det er kun opplæring via de som har mer erfaring».

De får da ikke så mye opplæring som noen av dem kanskje skulle ønske. Det er slik at man skal lære seg jobben etterhvert som man gjør den. Derimot som både Tor, Tina og de andre informantene har vist har man et godt støtteapparat rundt seg med gode erfarne kollegaer som er der for å hjelpe og kvalitetssjekke ditt arbeid. På samme tid så er det noen uenigheter i forhold til kvaliteten på opplæringen og om den er bra nok eller ikke. Det er noen som er fornøyd med opplæringen også er det noen som sier at den har forbedret seg og stadig blir bedre. Det er også noen som ikke er fornøyd med opplæringen i det hele tatt, spesielt når det kommer til opplæringen av gjennomgang av digitale beslag. Der er det et behov for forbedring som kommer frem av det informantene har fortalt meg. Det derimot nesten alle er enig i er at hvis man skal forbedre systemet som de jobber i både i forhold til retningslinjer og opplæring men også i forhold til slik de arbeider sammen og på tvers av avdelingene og etatene, må det bli bedre kommunikasjon og det må enda mer kunnskap til. Samtidig som dette er realiteten for mine informanter, viser Lipsky (2010) hvordan det at hver bakkebyråkrat har sin personlige måte å utøve oppgavene på er nødvendig og viktig for systemet de arbeider i. Bakkebyråkrater og hvordan de har sin personlige måte å levere organisasjonene sine tjenester til folket spiller også inn på hvilke tjenester som blir gitt på hvilken måte. Det at informantene ikke har en spesifikk opplæring, hvor alle lærer nøyaktig det samme, betyr at de har en frihet i hvordan de utøver oppgavene sine. Alle bakkebyråkrater utøver da sitt eget kjønn (Lipsky, 2010, s. 13). Samtidig er de bundet av reglene i etaten, som vist ovenfor da de er bundet av de overordnede lovene og prioriteringsskrivene. Grunnet mangfoldigheten i oppgavene de skal løse fremmer Lipsky (2010, s. 15) hvordan det er nødvendig at de har en frihet til å bruke personlige tanker, meningen og holdninger som er å utøve skjønn.

5.2 Hva sliter bakkebyråkrater i politiet med i hverdagen?

Mine informanter sine hovedoppgaver er å bli kjent med saken, gjennomgå beslag, ta avhør, i tillegg til at en noen ganger må aksjonere og ransake. De har slik som bakkebyråkrater noen retningslinjer og en type opplæring de har fått som de skal forholde seg til, men også stor frihet til å utøve eget skjønn når de gjør oppgavene sine. Det som også har komnt frem i intervjuene er at i arbeidet er det en del som er tungt å jobbe med, belastende eller stressende. Jeg vil nå først se på hvilke oppgaver mine respondenter synes er vanskelig i sin arbeidshverdag. Som nevnt så er en av oppgavene til disse etterforskerne å gjennomgå beslag.

I en god del av disse sakene så kan beslaget være veldig stort da det meste er digitale media. Dette kan være telefoner eller pc-er hvor det er meldinger, bilder, og masse annet innholdet som skal gjennomgås. Som vist til ovenfor mener noen av informantene at det er mangelfull opplæring av nettopp gjennomgang av digitalt beslag. Gjennomgang av beslag kan dermed bli sett på som en ganske tung og krevende oppgave og kan være en av tingene som jeg mener å se er belastende for mine informanter. Tor er en av de som jobber med store saker og sier at en stor del av jobben omhandler dette.

«... vi får jo noen ganske store saker, og på veldig mange av de sakene så medfører det en god del beslag, så det blir mye gjennomgang av beslag».

Det er derimot en god verdi i at de gjennomgår disse beslagene. Sofie fremmer:

«Både i vold og overgrepssaker så er det å sikre seg elektroniske spor kjempe viktig i forhold til søk som er gjort... Den telefonen, hvis vi får tak i den så er det jo en gullgruve.... den kan fortelle hvor folk har vært henne, du har kommunikasjon og nettsøk og det er mye informasjon å hente».

Omfanget av hva de kunne måtte gjennomgå kan være stort men en har også mulighet for å finne masse bevis. Det at det er veldig tidkrevende kan også ha noe å si for hvor lang tid de bruker på å avgjøre saken. Dette viser Kaja:

«Beslag tar ofte lang tid. Så de blir gjerne hengende litt før det blir tatt en avgjørelse på hvordan saken skal avgjøres».

Det er krevende å gjennomgå beslag. I tillegg er det å jobbe med både vold og seksuelle overgrep er krevende i seg selv. Når en jobber med dette så både ser og hører en om mange forskjellige typer overgrep i forskjellige omfang. Da er det lett å bli påvirket. De jeg har intervjuet arbeider med mennesker i krise som er avhengig av dem på et vis. Det er krevd av dem i jobben at de skal være den nøytrale parten og være objektiv og dette kan være også være veldig tungt. Det er veldig emosjonelt tungt arbeid. De fleste informantene er enig i at de jobber med tunge fagfelt, men det er litt forskjellig hvordan de forskjellige mener at det går inn på en og forskjellig hvordan de tenker om det. Det er en del av informantene som fremmer at det å være objektiv er en del av denne jobben og at det er bare slik det er. Hvis man ikke

tåler å se overgrep, eller blir veldig emosjonelt investert i arbeidet så er ikke dette en jobb for deg, mente noen av informantene. Ole viser viktigheten av å være objektiv og at dette er noe som er nødvendig.

«Å være objektiv er viktig for oss... Sedelighetssaker og spesielt familievoldssaker, der er det ofte avhengig av forklaringer til partene... Du har en fornærmet som forteller hva de har vært utsatt for også har du en overgriper som forteller hva vedkommende har gjort. Og da er det ekstra viktig å være objektiv i forhold til informasjonen».

Du må kunne være objektiv for å være åpen til å høre flere forskjellige forklaringer fra forskjellige parter, og for å kunne finne ut av hva som er fakta. Samtidig sier de samme informantene som mener en må være objektiv at det også er lov å vise en medfølelse. Følelsene som partene i saken viser, kan også være viktig for saken. Informantene mener også at å holde denne balansen ikke er noe problem for dem og at informasjonen de får av partene ikke går inn på dem. Det virker som om de informantene som har dette perspektivet ser på oppgaven deres som at det ikke er å ta noen, men å finne ut av hva som har skjedd. På den andre siden er det noen andre informanter som innrømmer at det er et tungt fagfelt og at dette kan gå inn på en. Det å være objektiv kan være vanskelig som menneske. Jonas mener at det ikke går an å være objektiv, men at man lærer seg å være profesjonell.

«En etterforsker er et menneske og et menneske er ikke objektiv. Som etterforsker er du ikke objektiv... Men så bygger man seg opp det profesjonelle. Det er det profesjonelle i dette her. Se mennesket og ikke handlingen».

Han mener da at det ikke går an å være helt nøytral, men at du lærer deg å holde deg profesjonell i jobben. Elise viser videre hvordan hun er profesjonell men også hvor vanskelig akkurat dette kan være.

«Av og til så tenker jeg nesten at jeg er litt kynisk. Når jeg eksempel går inn i et avhørsrom så går jeg inn i en rolle».

«Jeg tror har opplevd en gang at jeg nesten har begynt å grine fordi historien var så tøff. Det gjorde noe med meg. Det er klart det har med dagsform å gjøre... Har du

sovet dårlig... Det er mange faktorer som spiller inn selvfølgelig, men en stenger jo litt av når du utfører jobben».

Dette viser at det er flere som synes at det kan være vanskelig å være objektiv i arbeidet. Det kom også frem at det kan være vanskelig å ikke bli påvirket av historiene de blir fortalt når de for eksempel først tar avhør av fornærmede som forteller om forferdelige hendelser også skal de snakke med mistenkte etterpå, som kan ha gjort disse tingene. Noe annet som også kan være vanskelig er å se hvem som faktisk må gå gjennom disse forferdelige tingene. Sofie er en av de som snakker om hvilket type innhold de går igjennom av beslag og hvordan det kan være tung spesielt om man møter personene som har blitt utsatt for vold eller overgrep etterpå.

«Det som jeg kjente på, og da er det jo spesielt kanskje dette her med å sitte å se på overgrepssbilder, og i hvert fall for min del så var det en sak som var veldig spesiell... Da hadde vi et kjempestort beslag... Så da satt vi i dagevis å så på underlivet til masse små jenter og så da klarte jeg jo å identifisere de etter hvert... Og det å se de fine jentene som kom inn der i avhør, når du har sittet å studert private deler av kroppen deres... Det var veldig spesielt og tøft».

Dette viser at de jeg har snakket med alle er forskjellige mennesker hvor da arbeidet deres går innpå dem på forskjellige måter, og at det kanskje ikke alltid er like lett å ta emosjonelt avstand fra noe som du er så investert i selv om man kanskje tenker at man kan.

5.3 Prioriteringer, ressurser og dårlig samvittighet

I politiet og spesielt i saker som omhandler vold og seksuelle overgrep er det store saksmengder med saker som er vanskelig og tidkrevende å prøve å løse. Dette betyr at det må prioriteres over hvilke saker som må bli tatt først og hvilke som kan vente. Det at en må prioritere arbeidsoppgaver gjelder for alle bakkebyråkrater, da de ikke har ressurser til å gjøre alt (Lipsky, 2010). Når det kommer til hvordan saker blir prioritert i min case er prosessen slik. Fra et overordnet hold blir det laget prioriteringsskriv, slik som jeg har vist ovenfor. Riksadvokatens prioriteringsskriv som for eksempel fra Riksadvokaten (2023) bestemmer hvilke type saker som skal ha høyest prioritering. Videre på lokale nivå blir det også bestemt hva som er de mest kritiske sakstypene og hva som skal bli prioritert. Så er det slik at på hver

avdeling er det lederen som tar beslutningene på hva som skal bli prioritert og ikke. Lipsky (2010) gir fire grunner til hvorfor noe blir prioritert over noe annet. En av grunnene handler om at hver situasjon som bakkebyråkratene håndterer må bli behandlet litt forskjellig og en må være fleksibel i forhold til de forskjellige situasjonene (Lipsky, 2010, s. 105). Når leder prioriterer forholder den seg også til de retningslinjene som bestemmer hva som er viktigst å gjennomføre. Lederne prioriterer da ut i fra ulike aspekter og kategorier som er laget i staten for hva som må bli tatt først. Ut i fra Lipsky (2010, s. 105) er det slik at det ikke er alle klientene som har rett på de ulike tilbudene. Bakkebyråkratiene er dermed nødt til å lage kategorier for hvilke krav en må utfylle for å få de offentlige tjenestene (Lipsky, 2010, s. 105). Dette er det samme som gjelder for slik mine respondenter arbeider. De prioriterer sakene ut i fra krav som er satt om hvilke klienter som kan kategoriseres under hvilken alvorlighetsgrad. Kategoriseringene som klientene viser til går ut på alvorlighet, tidsaspekt og tilgjengeligheten mistenkte har til ofrene. Tina oppsummerer godt de kravene som sakene blir prioritert ut ifra.

«De som blir prioritert først da er det hvis gjerningspersonen har tilgang til eller bor med barn. Hvis det er pågående overgrep eller muligheten for det. Også er det hvis bevis kan forsvinne hvis vi ikke gjør noe med en gang. Så vi prioriterer jo ut ifra alvorlighetsgraden og hva bevisforspillelsen er og eventuelt unndragelsesfaren».

En annen av betingelsene som er førende for hvilke saker som er kritisk, i saker med vold eller overgrep ovenfor barn, er om mistenkte har lett tilgang på barn som vist ovenfor. I saker hvor barn er involvert blir det også satt korte tidsfrister på hva som skal gjøres innenfor hvilke tidsrammer. Hovedgrunnen for dette er for å minske skadeomfanget. En av grunnene for prioritering som Lipsky (2010, s. 105) fremmer er at bakkebyråkrater ønsker å gjøre en forskjell i folk sine liv. I slike saker vil det å være hastig i være bra fordi man da har mulighet til å redde et barn sitt liv, eller hjelpe de ut av en situasjon som kan påvirke de resten av deres liv. Samtidig viser Sofie hvordan disse tidsfristene for eksempel på tilrettelagte avhør kan føre til at saken ikke blir like godt etterforsket som den kunne ha blitt om en hadde mer tid.

«...frist for å få berammet disse tilrettelagte avhørene. Og da kan fristen være på en eller to uker tror jeg den korteste er. Og litt av utfordringen da er at en blir veldig presset på den fristen... Det betyr at en kanskje ikke rekker så mye annen etterforskning før... Også kommer det kanskje ikke noe ut av det avhøret».

Tidsfristene er en av rammene de arbeider innenfor som kan føre til at en ikke får gjort arbeidet like nøye som en skulle ønske en kunne. Det blir som en stressfaktor og man kan lett kjenne på dårlig samvittighet ovenfor arbeidet. Disse rammene nevnt ovenfor er de rammene som avdelingslederne må forholde seg til når de setter en sak til prioritering. Selv om de vil være ledende for noen saker vil det enda være vanskelig å ta beslutningene. Det kan som sjef være tungt å ta disse beslutningene. Når du er sjef så er din jobb å fordele og prioritet saker slik at det skal bli lettere for dine ansatte. Ole har vært sjef og har opplevd å ta vanskelige valg om prioriteringer på alvorlige saker.

«Problemet på sedelighet er jo at samtlige saker er prioritert, så vi har ingen saker som vi kan si at denne ikke er interessant. Det er en belastning og det tror jeg en skal være bevist på. Det er krevende å stå i disse beslutningene... Det er veldig ofte umulige valg. Du må velge, men du skjønner jo at dette er viktig».

Her ser vi hvordan en kan måtte ta det som egentlig er umulige valg som leder. Det som er noe av problemet med å prioritere mellom saker som omhandler vold og seksuelle overgrep er muligheten for at alle er alvorlige saker. Ole fremmet også hvordan han har opparbeidet seg god erfaring som hjelper han å ta slike valg. Lipsky (2010, s. 113) mener at bakkebyråkratene kan lene seg på at de har opparbeidet seg god kunnskap i jobben sin og kan forsvare prioriteringene med dette. I prinsippet skulle man kunne tatt alle saker som kommer inn. Problemet er at det ikke er nok ressurser til at de kan ta alle sakene samtidig og dermed må noen bli nedprioritert. Dette viser til hvordan bakkebyråkrater sine oppgaver og ikke passer sammen med forutsetningene de har for å løse dem. På den ene siden skal de offentlige tjenestene være for alle hvor alle har rett på hjelp (Lipsky, 2010). På den andre siden må bakkebyråkratene prioritere noen oppgaver over andre på grunn av for lite ressurser (Lipsky, 2010). Mangelen på ressurser er også noe av det som er den største utfordringen for mine informanter. De må håndtere mangelen på ressurser i forhold til antall saker som kommer inn og i forhold til de rammeverkene som de arbeider innenfor. Det er et gjentakende problem at en har for lite resurser i bakkebyråkratiene slik som Lipsky (2010) viser til. Informantene mine fremhever Lipsky (2010, s. 29) sin forklaring om hvordan bakkebyråkratene arbeider med lite tid og informasjon. Han mener også at hver bakkebyråkrat tar på seg alt for mange saker i forhold til det de har tid til å arbeide med (Lipsky, 2010, s. 29). Sofie snakker om de sakene som har korte frister som en må overholde.

«Mange ganger, du kan få inn 10 sånne saker i løpet av en uke og du har ikke nok folk til å starte etterforskningen og da vil noen bli liggende, og lenge».

Det er flere av informantene som uttrykker behovet og ønsket for mer ressurser. For eksempel sier Tina:

«Jeg skulle jo selvfølgelig ønske at vi hadde mer ressurser så vi kunne tatt alle sakene. Og det vi kjenner på som er den største påkjenningen og største HMS bruddet vi kanskje har hos oss er at folk får dårlig samvittighet for de sakene vi ikke får jobbet aktivt med».

Dette kan fremme hvordan respondentene gjør det beste de kan, men forutsetningen for hvordan de jobber og saksmengden de jobber med gjør det umulig å gjennomføre med de ressursene de har. Det er ganske mange av mine informanter som ikke føler seg tilfreds med antall saker de har mulighet for å ta i forhold til hvor mange saker de får inn. Dette fører til at de får dårlig samvittighet ovenfor de sakene som blir liggende. De skulle ønske de kunne arbeide med alle sakene som kommer inn. Å føle på dette kan skape psykologisk stress. Lipsky (2010, s. 31-32) mener at det er viktig å se på hvordan bakkebyråkrater jobber under konstant press og håndterer dette. For eksempel så føler Sofie på dårlig samvittighet for de sakene hun ikke får tatt.

«Nei jeg følte alltid at jeg ikke fikk gjort nok... Så nei aldri fornøyd med, når vi hadde veldig mange saker. Da hadde man alltid dårlig samvittighet».

Kaja forklarer hvordan de fleste kan føle på dårlig samvittighet.

«Det er nok mange av oss som kjenner på dårlig samvittighet i en periode for vi vet at det er mennesker det går ut over... det har vært noen samtaler med psykologen om hvordan man skal håndtere dette med dårlig samvittighet og at man føler man ikke strekker til. For det er gjerne det som er mest belastende i denne jobben her... faktisk det at arbeidsoppgaver blir liggende».

Grunnen for at mine informanter som bakkebyråkrater får dårlig samvittighet ovenfor sakene som må vente er fordi de vet at bak den saken så er det ordentlige mennesker som trenger

hjelp fra dem. De ser at de ikke får tatt alle sakene så fort som de skulle ønske og de ser at dette kan gå ut over mennesker sitt liv. Dette er dog en del av bakkebyråkrater sin jobb. Når de leverer tjenestene og utøver reglene fra staten så tar de avgjørelser som direkte påvirker klientene sine liv (Lipsky, 2010, s. 9). Å ta slike avgjørelser kan også føre til psykologisk stress og press. I tillegg kan stresset også komme fra at de har for lite tid og ressurser i forhold til antall saker.

Alt vist til ovenfor slik som hvilke arbeidsoppgaver de har, hvilken opplæring og hvordan de må forholde seg til retningslinjer, fremmer hvordan i forhold til Lipsky (2010) at mine informanter er bakkebyråkrater. De står midt i mellom å overholde regler og å hjelpe folk. Lipsky (2010, s. 11) fremmer hvordan deres jobb går ut på å overholde en sosial kontroll i samfunnet. Han fremmer for eksempel at politiet er de som setter forventninger til klienter sin oppførsel. Samtidig skal de også bidra til å opprettholde et velferdssystem hvor de offentlige tjenestene er skapt for å hjelpe klientene. Å arbeide i denne todeltheten kan være veldig vanskelig. Lipsky (2010) viser da til hvordan det å arbeide når oppgavene er motsigende kan føre til at bakkebyråkratene blir fremmedgjort fra klientene. Som presentert ovenfor fremmer han til fire aspekter som bakkebyråkrater kan bli fremmedgjort. I hovedsak handler dette om at bakkebyråkratene bare arbeider med en liten del av klienten sin sak (Lipsky, 2010, s. 76). De får heller ikke alltid sett eller kontrollert hva som skjer med klienten når de har gjort sin del av oppgaven (Lipsky, 2010, s. 78). På tross av dette skal en hjelpe klienten så godt en kan. Som nevnt får bakkebyråkrater heller ikke bestemme tempoet de må jobbe i (Lipsky, 2010, s. 78). Alt dette kan være vanskelig å forholde seg til. Lipsky (2010, s. 79) mener at når dette skjer og en blir fremmedgjort, starter man også å gjøre en dårligere jobb, grunnet at man ikke er fornøyd med sitt arbeid. Mine informanter har vist til at de ikke alltid er enig i arbeidsmetodene og at de kan synes at det er vanskelig å arbeide i de systemene som de gjør. Lipsky (2010, s. 16) fremmer at bakkebyråkratiene og bakkebyråkratene ikke alltid er enig i hvordan oppgavene skal utføres. Slik som jeg oppfatter det kan det av og til virke som om de gjør jobben automatisk. Med dette mener jeg at de har en holdning rundt arbeidet som er at oppgavene på bare bli gjort, og at de ikke kan gjøre noe med slik systemet er. Dette kan virke som en form for fremmedgjøring. Dette er også en faktor som bidrar til at bakkebyråkratene sitt arbeid er krevende. Jeg vil derimot ikke mene at mine informanter har vist at de gjør en dårligere jobb. En kan derimot se hvordan de faktisk jobber under tidspress og har ressursmangel som kan gå inn på dem, i den forstand at de ikke føler de får gjort nok i arbeidet sitt. I datamateriale kommer det frem at grunnet arbeidet de gjør og kravene de må

forholde seg til, har de satt inn tiltak på de forskjellige avdelingene som skal avlaste respondentene fra stress og å gjøre noen av arbeidsoppgavene lettere. Dette skal presenteres under.

5.4 «Coping»

Som vist til nå er det en del av arbeidet som mine informanter synes er vanskelig å arbeide med. Som hos alle bakkebyråkrater er det aspekter av jobben som vil være krevende (Lipksy, 2010). Igjen så sliter mine informanter med arbeidsoppgaver som er tidkrevende, ressursmangel og det å måtte prioritere saker over andre. Det kan også virke som at ikke alle er like fornøyd med systemet de arbeider i. Innholdet i sakene de arbeider med kan også være psykologisk tungt å håndtere. Generelt arbeider de under stress og press som kan føre til psykologisk påkjenning. Arbeidet til informantene er såpass krevende at det skaper et behov for å lage spesifikke måter å håndtere det på. Lipksy (2010, s. 140) viser til at slik alle bakkebyråkrater jobber fører til at de må lage måter å håndtere det på. Han kaller dette for «coping». De skaper en forståelse av jobben og oppgavene deres som skal hjelpe dem å balansere eget skjønn, kapasitet, ressurser og det staten ønsker (Lipksy, 2010, s. 141). Bakkebyråkrater lager forskjellige «coping» strategier. Lipksy (2010) viser til forskjellige metoder som bakkebyråkrater «coper». Jeg vil ikke bruke de i mine data og vil kun bruke «coping» som en overordnet kategori for å vise de forskjellige teknikkene som mine informanter har laget seg for å håndtere jobben sin. «Coping» mekanismene er nødvendig for bakkebyråkraten da det minsker det psykologiske stresset av jobben og det gjør det mulig å gjennomføre jobben deres (Lipksy, 2010, s. 140). Mekanismene er i tillegg også nødvendig for at systemet som bakkebyråkraten jobber i skal fungere (Lipksy, 2010, s. 19). Disse strategiene er det som bestemmer og påvirker hvordan man utøver jobben som bakkebyråkrat. Jeg vil nå vise hvordan mine respondenter har spesifikke «coping» strategier. På arbeidsplassene hadde det vært mye snakk om hvordan håndtere arbeidet. De hadde sett behovet for og satt på plass noen tiltak for å gjøre oppgavene bedre og lettere for ansatte, men også for å ta vare på de involverte i sakene. Jeg vil først fokusere på tiltakene de har på arbeidsplassen. Noen av disse er spesielt brukt når en jobber med seksuelle overgrep mot barn. Så vil jeg gå over til noen av de mer personlige «coping» teknikkene som vil variere fra person til person. Tina oppsummere noen av ordningene de har fått på plass.

«Også har vi de forskjellige verktøyene som vi bruker ved gjennomgang (av beslag). Vi har noen funksjoner som gjør at vi kan ta på svarthvit bilde, vi kan ta av lyden. Vi må ta pause etter en time... Vi går ikke gjennom overgrepsmateriale hjemme, vi skal alltid sitte to og selv om de ikke jobber med det samme så skal de sitte ved siden av deg. Så vi får diverse verktøy for å ikke bli eksponert for mye da».

Videre så skal en heller ikke sitte og studere bildene nøye. Tor sier her.

«... hvis det kommer noen overgrepsmateriale så sitter man ikke å studerer kjønnsorgan, bryster og sånne ting. Man ser okei her er det mest sannsynlig overgrepsmateriale. Vi markerer det også blir det lagt i, en bevismappe, eller et sted hvor vi finner igjen bildet så vi kan bruke det eller undersøke videre».

«Coping» teknikkene vil være knyttet til de forskjellige arbeidsoppgavene. Når det kommer til avhør så er det også en krevende situasjon å stå i. Som forklart ovenfor handler det om objektivitet og hvordan de vil bli forskjellig påvirket av å høre på historiene som bli fortalt i avhør. Selv om det er en etterforsker på en sak så er de bevist på å prøve å ha forskjellig etterforsker som avhører mistenkte og fornærmede da det kan være vanskelig å ikke bli emosjonelt påvirket og få medfølelse med fornærmede. Ole forklarer:

«når du sitter å avhører en fornærmet som forteller om forferdelig overgrep over lang tid også skal du ta avhør av mistenkte etterpå. Så langt det er mulig så bruker vi forskjellige personer til å intervju mistenkte og fornærmede».

Videre snakker Ole om at de hele tiden har dialoger om disse tingene fordi det også er viktig at både de som jobber med dette og de menneskene dette handler om blir ivaretatt. De ansatte i politiet som jobber med vold og seksuelle overgrep har også påbudt at de må gå så og så mange timer til psykolog i året. Elise sier:

«Vi har psykolog, fast psykolog i jobben vår og vi er pålagt å gå en time i året. Og det er veldig bra».

Det varierer hvor mange timer de må ha i året fra hvor de jobber. For de som arbeider med vold og overgrep så får de tilbud om en psykologtime i året. For de som jobber med grovere

seksuelle overgrep så får de tilbudt to timer i året. Hvis man har behov for flere timer utenom dette så kan man få det. Dette viser hvor på alvor politiet faktisk tar det å arbeide med slike tema og hvor mye det kan gå inn på en person å se og høre om vold og overgrep. De har innført psykolog grunnet den psykologiske faren av temaet de jobber med. Lipsky (2010, s. 31-32) fremmer viktigheten av å se på hvordan bakkebyråkrater jobber under stress da det er en stor del av jobben deres. Han mener som nevnt at det psykologiske stress er det aspektet av jobben som kan skade dem mest (Lipsky, 2010, s. 32). Mine respondenter sin mentale tilstedeværelse er veldig viktig i jobber deres. Hvordan en tenker i en situasjon kan styre store deler av samhandlingen i den situasjonen. Derfor er hvordan en snakker og hvordan en ikke skal ytre personlige meninger ovenfor de involverte i sak noe de snakker om ofte på avdelingene respondentene jobber på. Ole fremmer hvordan de må være bevist på språkbruken for å være objektiv.

«Ja vi brukte en god del tid på å være bevist på språkbruken. Vi hadde ikke lov å bruke ord som monster, idiot eller drittsekk eller sånne ting. Vi skulle være objektiv, sant. Selv om noen anmelder og en tenker at mistenke kan være en stor idiot og en skikkelig guffen type så er det ikke lov å si høyt i hvert fall».

Dette å passe på hvordan en uttrykker seg om de klientene de arbeider med er enda et av verktøyene de har på jobb for å kunne gjøre jobben sin så bra som mulig og for at de involverte i saken skal bli behandlet så rettferdig som mulig. Forholdet mellom klientene og bakkebyråkratene er ikke frivillige (Lipsky, 2010). Dette vises spesielt i forholdet mellom etterforsker og mistenkte. Det er i stor grad bakkebyråkraten som styrer forholdet mellom dem. Lipsky (2010, s. 56) fremmer hvordan da bakkebyråkraten kan forverre forholdet til klienten ved språkbruken sin. Dette jobber mine respondenter mot å være påpasselig på. Samtidig er det ikke alltid like lett å legge fra seg personlige meninger eller ikke bli påvirket av jobben. Derfor har de ansatte også lov å blåse ut når de behøver det. Informantene fremmer at det er lov å føle på sinne, frustrasjon og å være lei seg. På sine avdelinger har informantene vist at de har åpent miljø mellom kollegaene sånn at det skal være lett å snakke om vanskelige hendelser og følelser. Kaja snakker om hvordan avhør kan være emosjonelt belastende og hvordan en da kan bruke kollegaer som god støtte etterpå.

«Etterpå snakker man gjerne om hva som har fremkommet og ler eller gråter og reagerer på den måten man har behov for. Så jeg synes vi er jo egentlig flinke til å ta det med en gang».

Gode forhold mellom kollegaer er også noe som Lipsky (2010, s. 75) viser til at bakkebyråkrater ofte har og at de hjelper hverandre ofte. Tina snakker også om hvordan en bruker kollegaer til å samle seg etter noe tungt eller vanskelig har hendt.

«Det er mye snakk blant kollegaer sånn at vi får debrifet og defuset etterpå».

Debrifing og defusing er ord for da de snakker om en situasjon eller en hendelse etter det har skjedd. Dette er for at man skal få sagt og følt det en trenger om den situasjonen og bli ferdig med det. Dette er viktig for at ikke en hendelsen skal påvirke resten av dagen og de neste saken du skal jobbe med. Hvis du får muligheten for å tenke over en situasjon kan du også lære av situasjonen. Samtidig som det er lov å være lei seg, har de også lov å ha det gøy på jobb. På avdelingene er det mye bruk av humor. Her viser Elise viktigheten av dette.

«Men så har vi jo også galgenhumor. Den gjengen som jobber med dette er en helt fantastisk gjeng, så det er jo syttifem prosent av jobben og ha gode kollegaer og ha det kjekt på jobb... Men ja veldig fine kollegaer som betyr utrolig masse».

Tina snakker også om dette.

«Også blir det brukt en del humor kollegaene i mellom. At man har litt lett og ledig stemning og litt høy takhøyde da. At ikke alt blir så tungt, at det ikke blir tung stemning på jobb selv om det man sitter med er tungt... Det er helt nødvendig, eller så går man rett på veggen».

Som begge to snakker om så hadde det ikke gått å bare være seriøs og ikke ha noe humor. Humor gjør at de kan jobbe med disse tunge tingene uten å la det gå like mye inn på dem som det eller kunne ha gjort. Det skaper også et godt og trygt miljø mellom kollegaene som kan virke hjelper dem å tørre å snakke om de vanskelige tingene. Humor hjelper dem i hverdagen på jobb og de får et rom det er lov å puste i og å ta et avbrekk. Det er også flere andre måter å

gjøre dette på. For eksempel Sofie mener at det er viktig å kunne ta avbrekk med å for eksempel gå en tur.

«å skape et miljø for de som sitter med dette her og at de kan ta seg en tur og gjøre litt sanne ting innimellom».

De er da veldig opptatt av å kunne ta avbrekk og ha flere verktøy for å hjelpe dem med den mentale delen av arbeidet. Det er også slik at informantene har personlige måter å gjøre dette på som å trene eller gå en tur. Det som flere av informantene også var opptatt av er det skille mellom jobb og eget privatliv. Det er veldig viktig å kunne skille mellom når en er på jobb og når en er ferdig på jobb. Når en er på jobb er de i en mental tilstand hvor du bruker alle disse metodikkene nevnt ovenfor. Når en da er ferdig for dagen skal en legge fra seg det en har hold på med og det som kan ha vært vanskelig den dagen. Her vil det også ha hjulpet at de har gode kollegaer som de kan snakke med og nettopp gjøre seg ferdig med vanskelige tingene mens de er på jobb. For eksempel Alma mener at det ikke er noe problem for henne å opprettholde dette skillet.

«Jeg er flink til å være på jobb når jeg er på jobb, også går jeg hjem og da er jeg ferdig på jobb. Sånn at jeg har ikke noe problem med at folk skal sitte å fortelle meg de grusomste ting. Det er ikke noe som preger meg».

En opprettholder et skille som hjelper å minske hvor mye jobben påvirker deg som person og ditt privatliv utenfor jobb.

5.4.1 Motivasjon

Som vist til nå har informantene mange vanskelige oppgaver. Oppgavene er så vanskelig at de er nødt å bruke «coping» mekanismer. Det som kan virke overraskende er at når det er så vanskelig og tungt stoff å arbeide med at de må ha «coping» mekanismer for å håndtere det, at de selv om velger å arbeide med vold og seksuelle overgrep. Det som har komt frem i intervjuene er at drivkraften og motivasjonen til mine informanter for å gjøre det de gjør er å kunne gjøre en forskjell i mennesker sine liv. Tina viser til viktigheten av disse sakene.

«Det er så viktige saker og det er sårbart for de involverte uansett om du er mistenkt eller fornærmet... Det er viktig å hjelpe begge parter».

Sofie viser hvordan hun tenker at alle er mennesker.

«Også er det det med når en møter en siktet å se på den som et menneske og ikke fordømme nødvendigvis de handlingene som han har gjort, men skille handlingen og mennesket».

Tina og Sofie mener at man skal tenke på alle som mennesker og ikke nødvendigvis dømme dem på grunn av en feil. Det som viser til her er en to delthet i bakkebyråkratenes arbeid som Lipsky (2010) viser til. Han mener de står mellom bakkebyråkratiet sine regler og at alle skal behandles likt og det at samhandlingen med klient består av medmenneskelighet og en form for empati (Lipsky, 2010, s. 71). Medmenneskeligheten og det å faktisk hjelpe klientene er også det som gir bakkebyråkraterne motivasjon i jobben sin slik som mine respondenter viser til. Jonas fremmer det å kunne hjelpe mennesker.

«Det som motiverer meg er at du vet at du gjør noe nytte for deg i samfunnet og ikke minst at du vet at du gjør det for enkeltmennesket. Altså gjort noe godt for det mennesket i deres liv. Det tror jeg må være det beste».

Nesten alle informantene jeg har snakket med bruker denne motivasjonen sin som drivkraft i arbeidet sitt. Uansett hvilken stilling du har i politiet vil du i hovedsak jobbe med å hjelpe mennesker og gjøre noe godt for samfunnet. Mine informanter er så trygge på at de bidrar til at noen får et bedre liv. Å vite dette gir de styrken til å arbeide med noen av de grusomste sakene som politiet ser. Mine respondenter er på et vis forkjempere for klientene, selv om de ikke helt og holdent kan være det grunnet flere faktorer i arbeidet til bakkebyråkrater som undertrykker dette (Lipsky, 2010). Lipsky (2010, s. 71) mener at det at de gjør jobben helt uselvisk og kun for å hjelpe andre kan være en altruistisk myte. Funnene mine viser derimot til hvordan det å uselvisk hjelpe andre er selve motivasjonen som gjør at de klarer å arbeide med vold og seksuelle overgrep og å gjøre jobben sin som bakkebyråkrater.

5.5 Et kjønnsperspektiv på bakkebyråkraters skjønn

Jeg har ikke fått en jevn kjønnsfordeling i mitt utvalg. Jeg har tidligere satt opp en tabell for hvilket kjønn informantene har. Av mine 9 informanter er kun 3 av de menn. Selv om jeg skulle hatt kjønnsbalanse for å kunne undersøke kjønnsaspektet ordentlig har jeg inntrykk av at det finnes noen forskjeller i forhold til kjønn. Jeg vil nå undersøke dette i tre aspekter. Først for hvordan de selv utøver kjønn i jobben. Så vil jeg fremme hvordan informantene ser på de involverte i sak og deres kjønn opp mot kjønnsroller i samfunnet. Til sist vil jeg gå inn på hvordan informantene reflekterer over når det kommer til mørketall på kvinner som blir anmeldt. Jeg vil viser hvordan skjønnet til mine informanter kan være kjønnet slik som Durose og Lowndes (2023) mener.

5.5.1 Selvførståelse, personlig bakgrunn og kjønnsroller i jobben.

Når det kommer til hvilken rolle informantene mine har som for eksempel etterforsker eller hvordan de skal være profesjonell i jobben har de fleste av informantene lik oppfatning av hvordan gjøre dette. Samtidig så ser jeg noe forskjell på hvordan de snakker om seg selv i jobben. Dette kan skyldes personlighet og hvordan de utøver skjønn men jeg vil også utforske her om det kan være grunnet kjønn og de forskjellige kjønnsrollene som vi har i samfunnet. a Allerede når jeg rekrutterte informantene, fikk jeg inntrykk av at kjønnsrollene påvirket dem. Kvinnene virket ofte mer villig til å sette av tid for å bidra til min masteroppgave. Flere av mennene derimot gav med en gang beskjed om de ikke var interessert og sa at de ikke hadde tid. Kvinner har her kanskje vanskeligere for å si nei, og vil strekke til på alle kanter. Mennene putter seg selv i en rolle i jobben hvor de kanskje tenker at det de holder på med er så viktig at de da ikke har tid å gjøre ting som de ikke får noe ut av selv kan det virke som. Noe annet er rollen de selv putter seg i eller tenker at de skal være i på jobben. Et funn som viser dette var rollen som spesielt Elise sier at hun tok på seg. Når hun var helt ny i jobben og skulle arbeide med seksuelle overgrep opplevde hun presset av kjønnsroller. Hun følte på at siden hun var kvinne så måtte hun ta på seg oppgaven av å ta avhør av barn og unge.

«Da var det jo litt sånn det her med jenten på kontoret så da tar hun seg av det. Det var jo litt sånn. Og litt og at jeg kanskje følte ansvar for og da så for meg falt det naturlig at jeg bare gjorde det og».

Her ser vi en kombinasjon av flere måter kjønn spiller inn. Det første vi ser er at hver bakkebyråkrat sitt kjønn spiller en rolle. Vi ser her slik som Durose og Lowndes (2023, s. 5). viser oss at bakkebyråkrater sine egne kjønn påvirker også deres skjønn. Elise som kvinne ble påvirket av kjønnsroller på en slik måte at hun tenkte hun måtte oppføre seg i jobben på en bestemt måte og at dette var førende for hvilke oppgaver hun måtte ta på seg. Vi ser også hvordan forventninger til de forskjellige kjønn er til stede. Disse forventningene om de stereotypiske kjønnsrollene hvor kvinnen er omsorgsperson var kanskje enda mer tydelig tidligere i politiet, og henger ved hos de som har jobbet i politiet lenge. Dette viser også at de institusjonelle settingene de arbeider i med deres regler og normer er kjønn og har noen forventinger til hvordan de forskjellige kjønnene bør oppføre seg, slik som Durose og Lowndes (2023, s. 4) viser. Samtidig er disse kjønnsnormene kanskje på endringens vei. Durose og Lowndes (2023) fremmer hvordan en slik endring vil ta lang tid da det handler om at mennesker må endre slik de oppfatter samfunnet.

Jeg vil også se nærmere alder som en annen bakgrunnsfaktor, ved siden av kjønn, da alder hos kvinnene medførte mer livserfaring og i mitt tilfelle at de hadde fått barn. Dette velger jeg å ta med grunnet at noen av informantene diskuterte dette å arbeide med overgrep opp mot om man burde ha barn eller ikke når man valgte å arbeide med dette. Diskusjonen rundt dette var mest knyttet til saker hvor barn var involverte. De forklarte at dette var en samtale rundt om i politiet. Av de kvinnelige informantene var det likt fordelt på hvem som hadde barn og ikke. Det var seks kvinner. Tre av de hadde barn og det er også disse som jeg har kategorisert som eldre, over 35 år. De resterende tre hadde ikke egne barn og var de som jeg kategoriserte som yngre, under 35. To av mennene hadde barn, og jeg vil også anta at den siste også hadde det. Fra et mannlige perspektiv fremmet Ole at han ikke hadde noe problemer med å ha barn og jobbe med slike saker selv, men han tok opp noe av diskusjonen rundt dette generelt i politiet og kom med et eksempel.

«Mange snakket om at du kan etterforske disse sakene helt til man fikk barn selv. Jeg kjenner en som også var politi som sa at hun hadde aldri taklet å jobbe med overgrep mot barn også komme hjem til egne barn. Jeg har ikke hatt noen problemer med det selv... Flere av de som jobber med dette har jo ikke egne barn og var åpne med at de kunne jobbe med det frem til de fikk egne barn og etter det så ville de ikke takle det».

Jeg fikk også et kvinnelig perspektiv på saken. Sofie fremmet motsatt perspektiv en Ole i forhold til den generelle diskusjonen som Ole presenterer. Hun mener at man bør ha fått barn først for å kunne jobbe med slike saker.

«Jeg sier at det er alltid greit å få egne barn og at de har fått vokst til litt før man begynner å jobbe med dette her. Fordi at det gir en helt annen forståelse på mange ting. For hvis du ikke har barn så kan en tenke, å herregud er det der mulig, også hvis en har barn selv så tenke mer ja dette er mulig... Sånn sett klarer en kanskje å balansere informasjonen litt bedre en det en hadde gjort hvis en ikke har barn selv.

Videre sier hun:

«Men jeg er faktisk bekymret for mange av dem, mine unge kollegaer, som sitter med de sakene der. Det er ikke bra å ha den inngangen før du får dine egne barn. Du får noen bilder på netthinnen som du aldri blir kvitt».

Hun mener at det å ha litt livserfaring og ha allerede fått disse ungene og sett de vokse opp uten å ha blitt preget på forhånd av for eksempel overgrepsmateriale ville være bedre for en selv. Det som kommer frem i funnene er to forskjellige ting. Det er et mannlig perspektiv hvor han snakker om den generelle diskusjonen som tar sted i politiet om at flere sier at de kun kan jobbe med dette frem til de får barn. I tillegg føler han seg ikke preget av det å ha barn og jobbe med dette. I motsetning ser vi også et kvinnelig perspektiv, hvor hun som har barn mener at man bør få barn før man velger å jobbe med dette, for å slippe å bli preget av innholdet i jobben. Samtidig var det kvinnene som hadde barn som innrømte at arbeidet deres med saker hvor det for eksempel er overgrep mot barn har påvirket de følelsesmessig. Derimot så sa de unge kvinnene som ikke hadde barn at deres arbeid ikke preget dem. Det kan virke som de unge kvinnene uten barn har mer lik holdning til arbeidet som mennene. Begge parter mener at jobben ikke preger dem så mye og at kan skille jobb og privatliv godt. De eldre kvinnene med barn kan virke mer følsomme og tenke mer på at innholdet i jobben er vanskelig og tungt. De blander også kanskje mer livet sitt inn i jobben og har lettere for å assosiere barn på jobben med egne barn.

5.5.2. Syn på gjerningspersoner og ofre og informantenes forståelse av volden. Som jeg har fremmet til nå har informantene påpekt viktigheten av at de skal være profesjonell og at de ikke skal fremme sine personlige meninger i arbeidet. Som jeg også har vist til synes ikke alltid alle informantene at dette er like enkelt. En vil også uansett ha noe form for personlige meninger om partene i sakene eller en spesifikk måte du ser de på. Dette kom frem i mine intervju ved hvordan de fremmet de kjønnede aspektene ved slike saker. Noe av det som Durose og Lowndes (2023) prøver også å fremme er hvordan skjønn har kjønnete effekter. Alle svarte først kort på mitt spørsmål om hvilke typiske kjønnsroller som ofte fremkommer i vold og overgrepssaker. Tor fremmet den overordnede statistikken for dette.

«Statistikken viser jo at de fleste gjerningspersoner er menn, det er jo nesten allmennkjent at det er ofte menn som blir siktet for slike forhold.

Videre sier også Ole hvem som er den typiske fornærmede i hvert fall når det kommer til seksuelle overgrep.

«Men det sier seg selv at det er, den klassiske overgriperen er menn, det klassiske offeret er kvinner».

Når det kommer til overgrep mot barn og hvilket kjønn som er ofre i slike saker fremmes det at det er ganske lik fordeling slik som Josefine viser.

«Men vi har både fornærmede barn som er gutter og jenter. Kanskje i litt større grad jenter».

Kjønnsfordelingene var kjent for alle informantene og det kom frem i korte svar. Den som typisk blir anmeldt for vold og seksuelle overgrep er menn og den som oftest er fornærmede i disse sakene er kvinner. Når jeg videre spurte om hvorfor det var en slik fordeling, var det mange som egentlig ikke hadde et ordentlig svar på det, eller hadde tenkt over det. Jeg fikk til svar fra en av informantene at det var bare slik det var mellom kjønnene. Her kommer det frem en manglende refleksjon over hvordan kjønnsrollene er førende for sakene. Durose og Lowndes (2023) mener man bør tenke over aspektet kjønn når en ser på bakkebyråkrati. De mener at reglene i institusjonene, selv om de skal være kjønnsnøytrale, kan ha effekter som er kjønnnet fordi at reglene eksisterer i våres samfunn (Durose og Lowndes, 2023, s. 6). Normer

og sosiale regler rundt hvordan de forskjellige kjønnene skal være er innvevd i samfunnet og vanskelig å slippe unna. Jeg fikk derimot mer reflekterte svar på hvilke type personer som kan begå voldelige handlinger eller som begår overgrep mot andre. Her kommer informantene med en del forskjellige grunner knyttet til hvorfor folk er utøvere knyttet til de forskjellige sakstypene. Kaja fremmer flere mulige grunner.

«Det er vel gjerne et behov fra andre ting som ikke blir fylt sånn som i sedelighetssakene over nett for eksempel så er det jo folk som sier de er ensomme..., kjeder seg, mangler venner. Noen har kanskje psykiske lidelser, depresjon.... og gjøre ting som gir de en eller annen form for spenning eller nytelse. Også er det jo nevnt dette her med porno... det er bare et google søk også får du alt mulig rart».

Hun viser til veldig mange forskjellige grunner til hvorfor folk er voldelige eller utøver overgrep. De typiske overgriperne på nett er de som kanskje mangler noe substans i livet sitt ved at de for eksempel er ensomme. Videre så er dette med internett noe hun tar opp i forhold til porno. Her viser Kaja til hvor tilgjengelig mye seksuelt innhold er ved bare et søk. Kaja nevner også det psykiske aspektet som for eksempel depresjon som av og til fremkommer som begrunnelse for hvorfor en er voldelig eller begår overgrep. Flere andre informanter snakket også om psykiske vansker som en begrunnelse. Her snakker Sofie om de verste konsekvensene i forhold til drap.

«Veldig mye psykiatri inn i bilde... Jeg har jo sett det tydeligst på drapsstatistikken at veldig mange ganger så kunne kanskje et drap vært unngått hvis psykiatrien hadde funket bedre».

Informantene fremmer at mennesker med psykiske vansker er overrepresentert i saker med vold og overgrep. Dette viser veldig tydelig hvordan de forskjellige systemene i samfunnet som politi og helse kanskje burde hatt et tettere samarbeid for å forhindre mange type hendelser og kanskje få ned antall saker. Dette gjelder også for diagnoser eller rus som man lettere kan få hjelp med i helsesystemet istedenfor at det blir saker som havner hos politiet. Sofie fremmer dette:

«Det kan være rusproblematikk... Og det er de med diagnoser som i forhold til ADHD som er mer tilbøyelige på impulskontrollen».

De gir også noen begrunnelser hvor diagnosen er infiltrert i personligheten og det ikke er like lett at helsesystemet kan hjelpe personen det gjelder. Her gir Tina noen eksempler på dette:

«Men så har du jo også pedofile som har det som «legning». Og du kan ha psykopater eller sosiopater som har mangel på empati».

Begrunnelsene ovenfor har til felles at det er psykiatri som enten har vært først hos helse men som ikke blir håndtert ordentlig eller burde ha vært først hos helse. Informantene viser også til andre begrunnelser som handler om at de har opplevd noe i livet sitt som har preget dem sterkt. Alma snakket om dette.

«Det er nok mange forskjellige grunner til dette men jeg tror hovedgrunnen til at folk utøver vold og seksuelle overgrep mot andre voksne, det handler om avmakt, det handler om mangelen på ting i livet som de ikke har fått av trygghet og støtte da».

De ser at gjerningspersonene i flere forskjellige typer saker har opplevd noe i livet sitt som gjør at de føler at de mangler noe i livet sitt eller kjenner på en type avmakt. Alma fortsetter og sier at de ser dette ofte i sakene som omhandler partnervold:

«Av de siktede i disse sakene, partnervoldssakene, kommer fra en barndom med rett og slett omsorgssvikt».

Omsorgssvikt i dette tilfellet kan ha vært at foreldre har vært fraværende. Det behøver ikke å bety at utøverne selv har blitt utsatt for overgrep. Det kan også være at utøverne har opplevd et møte med en type seksuell opplevelse som har preget dem sterkt. Tina fremmer et eksempel på en slik opplevelsen i sammenheng med mistenkte som blir tatt for at de har sett på overgrepsmateriale.

«...der er det veldig ofte menn som er deprimert eller har en angstlidelse, ofte isolerer de seg selv. Og ofte så har de hatt et seksuelt avvik i oppveksten. Og det kan være noe så enkelt som at de har sett faren sin se på porno uten at de har blitt utsatt for noe.»

Det er et gjennomgående tema at de mistenkte har opplevd noe i livet sitt som fører til at de er voldelig mot andre eller begår overgrep. Det blir også tatt opp av noen av informantene, muligheten for at noen selv har opplevd overgrep eller vold i oppveksten og dermed utsetter andre for det. Det er kun noen få informanter som nevnte at noen mennesker bare er slik. Igjen så har informantene en god del tanker rundt hvorfor visse personer har lettere for å bli overgripere. Noen av begrunnelsene presentert kan nesten virke som unnskyldninger for hvorfor overgriperne har valgt å skade andre. Det er derimot ikke noen refleksjoner rundt hva disse forskjellige personene som utsetter andre for overgrep har til felles, som veldig ofte er at de er menn. Det informantene fremmer kan også vise til et overbelastet helsesystem. Generelt kan det fremme er for dårlig system i samfunnet som ikke fanger opp og hjelper mennesker som utsetter andre for vold eller seksuelle overgrep.

Det er en av informantene som tydelig snakker om kjønn i forhold til sakene og spesielt om jenter sin rolle når de har opplevd seksuelle overgrep. Ole hadde ganske mye han ville få frem på dette temaet. Han har jobbet i politiet ganske lenge og hatt en del forskjellige roller, som blant annet leder. Han har i sin tid sett mye av endringene i politiet. Det betyr også at han har hatt mulighet å bidra til endringene og vært med på å velge hvordan reglene skal bli utøvd på. Som vist ovenfor er også han en av de som sa at den klassiske overgriperen er menn og det klassiske offeret er kvinne. Allikevel så velger han å se på og utdype kvinner sin rolle som offer eller fornærmet. Det som Ole snakker om her, er i forhold til hvorfor noen saker blir prioritert mens andre blir liggende.

«Så du må se på hvem som er den fornærmede. Vi hadde en del seriefornærmede. Særlig jenter som kan bli utsatt for ting 4, 5, 6, ganger i året. Da må hun slutte å gjøre sånn og sånn... Ikke minst se på hvem er den mistenkte. Og har den mistenkte, hvis han er mistenkt for overgrep mot barn...».

I dette sitatet er det flere aspekter som kommer frem i meningen bak det. Han sier at en må først se på den fornærmede. Hvis det da er slik at det er en jente som er i et miljø hvor hun blir utsatt for ting oftere en andre, eller for eksempel er i et voldelig forhold hvor hun blir mishandlet, blir ikke dette prioritert like høyt. Han mener at vi heller se på hvorfor det skjer mot henne og at hun må for eksempel komme seg ut av dette miljøet eller forholdet alene. Hun må da slutte å gjøre slik at hun blir mishandlet. Han gir ikke noe skyld eller ansvar til dem som mishandler henne. Samtidig så sier han i neste setning, «hvis den mistenkte, hvis

han», som om det da er veldig naturlig at det er en mann som er mistenkt, som realiteten er. Det blir nesten som at det er så normalt at gutter og menn er de som utsetter at vi ikke trenger å tenke over det. Ole tenker ikke på at vi heller kanskje bør se på kjønnsrollene som finnes i samfunnet og at vi må se på hvem som er mistenkt og hvorfor en velger å utsette andre for overgrep. Ole fremmer også hvordan loven våres gjør at mange overgrep ikke vil bli regnet som overgrep.

«Særlig innenfor voldtekt er det en del saker som er anmeldt som en ser ikke er voldtekt, ut ifra det loven mener er voldtekt. Ofte en dame som mener hun har blitt utsatt for voldtekt men uti fra loven så har hun ikke det. Loven sier jo at du må ha gjort noe form for motstand. Ikke bare at du ikke har lyst men at du ga noen form for signal om det, det gjør det ikke til voldtekt i lovens forstand».

Med dette menes at selv om en jente har blitt utsatt for seksuell omgang mot hennes vilje er ikke det voldtekt. Så lenge hun ikke har gjort fysisk motstand vil det ikke regnes som voldtekt. Når det da fremstår som bare en «hysterisk kvinne» så blir det lagt sist i bunken. Det holder ikke å være en kvinne som har blitt utsatt for noe traumatisk som du ikke ville skulle skje. Slik Ole tenker om sakene kan vise til at det enda er et mannlig perspektiv som er representert i etaten slik som for eksempel Ellingsen og Lilleaas (2020) viser til. Det mannlige perspektivet påvirker kanskje sakene i større grad en det mine informanter er klar over.

5.5.3 Kvinnelige mørketall - mangel på refleksjon over kjønnsroller i samfunnet.

Et funn som var overraskende var at flere informanter snakket om mørketall når det kommer til at gutter anmelder overgrep eller at det er kvinner som er overgripere. Det var interessant fordi at det var så mange som synes at det var relevant å ta opp. De tok det opp i sammenheng med at det er flest menn som blir anmeldt for overgrep mot kvinner. Selv om de anerkjenner dette så var det viktig for dem å få frem at det ikke kun er menn, men også kvinner som gjør dette. Når jeg blant annet snakket med Tor om hvem som blir mest utsatt påpeker han mørketallene for gutter som blir utsatt for overgrep.

«Flertallet er nok jenter eller kvinner... men hvert fall når det kommer til menn og gutter så tror jeg kanskje mørketallene er ganske mye høyere en det er for jenter, for jeg tror det er veldig tabubelagt for gutter å snakke om sånne ting».

Tor fremmer også da hvorfor han tror at menn eller gutter ikke anmelder kvinnelige overgripere. Sofie var også en av de som snakker om mørketall når det kommer til de kvinnelige overgriperne. Hun mener at det kanskje er lettere å overse de kvinnene overgriperne.

«Også slipper damene litt lett unna. Det er dessverre litt sånn... men i forhold til vold i nære relasjoner så tenker jeg at menn er overrepresentert, men det er og en del mødre som kanskje slipper lett unna. Men jeg har jo ikke noe tall på det»

Sofie sier at dette er bare en antagelse hun har. Dette gjelder for Tor også. Det er ingen av de som har konkrete tall da det er veldig vanskelig å anslå mørketall. Det er heller ingen av de som kommer med en begrunnelse for hvor de har det fra at det er ganske mange flere kvinnelige overgripere enn det vi ser. Tina derimot begrunner sine spekulasjoner om dette med en amerikansk studie hvor 25% av de som sa at de hadde blitt utsatt for de seksuelle overgrep sa at overgriperen var en kvinne. Hun er også den eneste som diskuterer kjønnsroller i samfunnet. Tina fremmer forskjell på hva vi mener er akseptabel oppførsel ovenfor et barn fra en kvinne versus en mann.

«Hvis et barn kommer inn i et rom kun i bleien også sitter det en venninne av meg og en kompis av meg også går barnet mitt bort til venninnen min. Da er det ingen som reagerer om hun stryker ungen på ryggen, sjekker i bleien om de har bæsjet... men hvis mannen hadde gjort det... så hadde folk reagert fortere».

Kjønnsrollene og at kvinner blir sett på som omsorgspersoner gjør at vi ser på situasjonen andreledes. Samfunnet er mye mer observant når det kommer til menn og mulighet for overgrep, spesielt rundt barn. Tina sier videre at det kan være vanskeligere å vite om man har blitt utsatt for overgrep av en kvinne. Med menn er det kanskje veldig tydelige og synlige tegn om de tenner på barn, mens med en kvinne så er det vanskeligere å vite hvor grensen går på grunn av «omsorgsgenet». Dette viser hvordan informantene jobber innenfor kjønnsstrukturer. Jeg har vist hvordan de selv kan kategoriseres innenfor kjønn og hvordan informantene ser på de involverte i sak.

6 Konklusjon

I denne oppgaven har jeg forsøkt å svare på problemstillingen: Hvordan håndterer ansatte i politiet å arbeide med vold og seksuelle overgrep? Jeg ville se på hva som inngår i å arbeide med slike saker, hvordan informantene ser på de involverte i sakene og hvordan de takler utfordringene i denne jobben.

Jeg kategoriserer mine informanter som bakkebyråkrater ut i fra Lipksy (2010) sin teori. De er bakkebyråkrater fordi de jobber med å levere de offentlige tjenestene til befolkningen. De arbeider under større institusjonelle regler og normer som de må forholde seg til. Samtidig har de også frihet til å utøve sitt eget skjønns når de gjør jobben sin. Dette viser også at betingelsene i arbeidet er todelt slik som Lipksy (2010) mener. Videre har jeg sett at informantene har en god del utfordringer i arbeidet deres. Hos mine bakkebyråkrater går utfordringene ut på at de har lite ressurser, samtidig som de har store saker men ofte store mengder med for eksempel beslag de skal gjennomgå. I bakkebyråkratiene er det vanlig at bakkebyråkratene jobber med lite tid og mange saker. Videre er det en utfordring for mine respondenter å være objektiv og profesjonell samtidig som en også skal vise medmenneskelighet når en hjelper klientene. Generelt arbeider mine respondenter med et fagfelt hvor innholdet er tungt og det er av og til kritisk å hjelpe fornærmede i sak. Noe som gjør det enda tyngre er at de må prioritere hvilke saker som skal bli tatt først. Det finnes føringer for dette. Begrunnelsen for at det må prioriteres er at bakkebyråkratiene har for lite ressurser i forhold til antall saker som kommer inn. Hos mine respondenter fører dette til at de kjenner på skyldfølelse over klientene som de ikke får hjulpet. Alle utfordringene som mine respondenter sliter med er typiske utfordringer som andre bakkebyråkrater også sliter med. Det viser hva Lipksy (2010) mener med at bakkebyråkratier sitt arbeid er basert på motsetninger. De står midt i mellom å være lojal til sin arbeidsplass og å utføre de strukturelle reglene og det å ha et ønske om å hjelpe så mange som mulig. Det å konstant jobbe med å holde denne balansen mener han kan skape psykologisk stress. På grunn av utfordringene som de sliter med har respondenter lager seg teknikker for å håndtere vanskene på jobb. Dette er det som jeg har ut i fra Lipksy (2010) kalt for «coping». Lipksy (2010) viser til spesifikke måter som bakkebyråkrater «coper» på, men jeg har valgt å kun løfte frem metoder som mine respondenter bruker. Informantene har flere forskjellige «coping»-metoder som de bruker til å håndtere det tunge arbeidet. De har innført noen rutiner på jobb for å beskytte informantene

fra det som kan være aller tyngst i jobben. Disse rutiner er for eksempel å ikke sitte aleine når de går gjennom beslag eller å prøve å ikke ha samme etterforsker som tar avhør av fornærmede og mistenkte. Det er også påbudt at alle skal gå til psykolog minst en time om året. Dette viser at politiet tar det å jobbe med vold og seksuelle overgrep på alvor og at de er klar over skadeomfanget som det kan medføre å arbeide med slike saker. Til sist fremmer respondentene hvordan de har et godt miljø på jobben og at dette hjelper med å håndtere vanskene som kan oppstå med å arbeide med dette. De både kan bruke humor på jobb og informantene fremmet hvordan de bruker kollegaer til å lene seg på og å snakke med om det vanskelige på jobb. Samtidig passer de også på hvordan de snakker om hendelser og klienter på jobb. Lipsky (2010) viser til hvordan det at forholdet mellom klient og bakkebyråkrat er ufrivillig styrer og hvordan bakkebyråkrat oppfører seg i situasjonen kan ha mye å si. Det virker som om informantene er klar over sin maktposisjon i forholdet til klient. Så vi ser at mine respondenter som bakkebyråkrater jobber i strukturer som fører til at det er vanskelig å håndtere arbeidet og oppgavene. Grunnet dette lager de «coping» mekanismer for å håndtere stresset av arbeidet og jeg har vist til hvordan ansatte i politiet håndterer å arbeidet med vold og seksuelle overgrep. Lipsky (2010) viser til hvordan disse teknikkene er nødvendig for bakkebyråkraterne får gjort oppgavene og at systemet de jobber i skal fungere. Dette virker så å gjelde for mine respondenter. Den store overordnede motivasjonen for hvordan de klarer og har lyst å gjøre jobben sin som mine respondenter fremmer er det å hjelpe mennesker.

Noe jeg også ville prøve å finne ut av var hvordan mine respondenter så på og tenkte om partene i sak. Lipsky (2010) viser til hvordan bakkebyråkrater i stor grad kan påvirke interaksjonen mellom dem og klientene. Bakkebyråkrater sitt skjønn har mye å si for en interaksjon og at slik de utøver skjønn kan også påvirke reglene de utøver (Lipsky, 2010). Når det kommer til mine informanter var de klar over makten de har til å hjelpe folk, men det virket ikke som de var klar over innflytelsen de selv kan ha på systemet de arbeider i. Dette var tydelig når det kommer til slik informantene så på klientene og deres kjønn. De viste til at de typiske fornærmede er jenter og de typiske mistenkte er menn, spesielt når det kommer til voldtekt og familievold. Dette stemmer overens med Kripas (2020) sin rapport om voldtekt i Norge og funnene som Dale et al (2023) fremmer i artikkelen om voldtekt og vold i Norge. derimot var det ikke slik at informantene tenkte over hvilke strukturer i samfunnet som kunne begrunne at det er slik. Derfor var det funnet som overasket meg mest at det var en god del av respondentene som fremmet at det var store mørketall når det kommer til at kvinner er overgripere. De mente at det var viktig å fremme selv om at det er et stort overtall av menn

som utøver vold og utsetter andre for overgrep. Selv om de anerkjenner at utøverne i hovedsak er menn reflekterer de ikke over dette. Realiteten er at kjønn spiller i stor grad inn i vold og overgrep. Dette ser en i dagens samfunnsdebatt om voldtekt og en innføring av en samtykke lov og at vi anerkjenner at vi må ha en endring i samfunnet da det er så mange som blir rammet av dette. Dette funnet støtter opp under det som Durose og Lowndes (2023) prøver å fremme. De mener at det er nødvendig å bruke kjønn når en ser på bakkebyråkrati. Det overordnede argumentet deres er at skjønn er kjønn og viser til flere måter en som bakkebyråkrat arbeider i et samfunn hvor kjønn spiller inn på skjønn (Durose og Lowndes, 2023, s. 4). Kjønsrollene i samfunnet har noe å si for hvordan kjønn blir snakket om i slike sammenhenger. Det er tydelig at de kjønnsrollene i samfunnet hvor menn er overgriper er så vanlig hos politiet at en ikke en gang stiller spørsmål ved hvorfor det er slik, selv om man kanskje burde det. Det som mine informanter gjør derimot er å prøve å være så «kjønnsnøytrale» som mulig. Det som i motsetning skjer er at de støtter opp under de typiske kjønnsstrukturene som har preget politiet tidligere, og kanskje enda i dag, slik Ellingsen og Lilleaas (2020) og Solheim (2021) viser til. Det eksisterer enda mannsbastioner og strukturer der menn finner et felleskap slik at kvinner har lettere for å blir undertrykket. Når informantene tar opp dette med mørketall, kan dette speile hvordan politiet enda er preget av mannlige perspektiv hvor menn som utøvere må vi bare akseptere mens kvinner som utøvere må vi være obs på.

I hovedsak betyr dette at bakkebyråkratene kanskje er nødt til å begynne å se hvordan kjønnsrollene i samfunn er sterkt innvevd i disse sakene. Samtidig påvirker også kjønnsrollene i samfunnet bakkebyråkratene selv og det påvirker hvordan de utøver skjønn. Som jeg har vist til nå har bakkebyråkratene makt til å bruke sitt skjønn til å påvirke reglene som blir utøvd og påvirke hvordan politiet håndterer sakene sine. Dette vil si at det er mulighet for mine respondenter å brukt sitt skjønn i sakene som de arbeider med. De har også mulighetene til å kunne endre overgrepstatistikker og at det er menn som er overtall når det kommer til utøvere. Jeg vil konkludere med at mine informanter som bakkebyråkrater burde bruke sitt skjønn til å tenke over kjønnsstrukturene i sakene som de løser. De har mulighet til å kunne etterhvert endre kjønnsstrukturene i samfunnet, som i dag, bidrar til stigende antall vold og overgrepssaker. Samtidig er det ikke slik at vi kun kan forvente at politiet skal løse dette alene da dette virker som et større strukturelt samfunnsproblem. Kanskje vi da må se på kjønnsstrukturene i samfunnet og er nødt til å ta kjønn opp som en debatt når det kommer til vold og seksuelle overgrep. Vi bør begynne å se oss rundt på hvilke kjønnsstrukturer vi ønsker

å ha i samfunnet. Institusjoner som politiet kan ha mye å si i å endre dette, men det er heller ikke kun de som må fikse problemet alene.

7 Litteraturliste:

Ali, S. og Kelly, M. (2018). Ethics and social research. I Seale, C (Red.), *Researching society and culture*. (4. Utg., s. 43-62). Sage publications Ltd.

Bakli, O. og Lassen, V. (2023). Politireformen har gitt et bedre politi, men endringer tar tid, og kvaliteten koster. *Stat og Styring, Vol 33*(Utg 2). <https://doi.org/10.18261/stat.33.2.3>

Bryne, B. (2018). Qualitative interviewing. I Seale, C (Red.), *Researching society and culture*. (4. Utg., s. 217-236). Sage publications Ltd.

Dale, M. T. G., Akvaag, H. F., Strøm, I. F., Augusti, E-M & Skauge, A. D. (2023). *Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen* (NKVTS rapport nr. 1/2023). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress A/S. <https://www.nkvts.no/rapport/omfang-av-vold-og-overgrep-i-den-norske-befolkningen/>

DFØ (2022). *Evaluering av nærpolitireformen – en vurdering av resultater og effekter*. (DFØ-rapport 2022:6). Direktoratet for forvaltning og økonomistyring.

Durose, C. og Lowndes, V. (2023). Gendering discretion: Why street-level bureaucracy needs a gendered lens. *Political studies, 1-24*. <https://doi.org/10.1177/00323217231178630>

Ellingsen, D. og Lilleaas, U-B. (2020). Ekskluderende maskulinitetskultur i en mannsbastion – belyst gjennom et norsk politidistrikt. *Søkelys på arbeidslivet, 37*(4), s. 285-298. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-7989-2020-04-05>

Inderhaug, E. (2023, 19 september). Tillitskrise i politiet: seks av ti politiansatte mener politiet er preget av en fryktkultur. *Politiforum*. <https://www.politiforum.no/seks-av-ti-politiansatte-mener-politiet-er-preget-av-en-fryktkultur/247254>

Kripos (2019). *Alvorlig vold mot små barn. Politiet*.

Kripos (2020). *Voldtektssituasjonen i Norge 2019. Politiet*.

Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services*. Russel Sage Foundation.

May, T. (2011). *Social research: issues, methods and process*. (4. Utg.) Open University Press.

Nijjer, H. K. (2023, 5. oktober). Over halvparten v nyutdannede politifolk står uten jobb i politiet. *NRK*. <https://www.nrk.no/nordland/rekordhoy-arbeidsledighet-blant-nyutdannede-politifolk-1.16575847>

Riksadvokaten. (2023). *Mål og prioriteringer for straffesaksbehandling i 2023* (23/247-1, Rundskriv nr 1/2023). Riksadvokaten. <https://www.riksadvokaten.no/wp-content/uploads/2023/02/Mål-og-pri-2023-.pdf>

Seale, C. (2018). Sampling. I Seale, C (Red.), *Researching society and culture*. (4. Utg., s. 155-174). Sage publications Ltd.

Seale, C. (2018). Questionnaires and interviews. I Seale, C (Red.), *Researching society and culture*. (4. Utg., s. 175-194). Sage publications Ltd.

Solheim, S. (2021, 30. oktober). Kvinnedominans på politiutdanninga: men dette er politiets utfordring. *NRK*. https://www.nrk.no/direkte/xl/kvinnedominans-pa-politiutdanninga_-men-dette-er-politiets-utfordring-1.15658241

Strøm, P. (2023, 23. oktober). Politiet mener de ikke får gjort jobben sin: - Min plikt å si ifra. *NRK*. <https://www.nrk.no/nordland/politioverbetjent-tar-et-oppgjor-mot-hvordan-bade-politi-og-helse-er-organisert-1.16593735>

Trædal, T. (2020, 22 desember). Påviste macho-kultur i politiet. Nå går politiet selv ut mot forskningen. *Khrono*. <https://www.khrono.no/paviste-macho-kultur-i-politiet-na-gar-politiet-selv-ut-mot-forskningen/541783>

8 Vedlegg

8.1 Intervjuguide

1 Kan du fortelle litt om jobben din? Hvor lenge har du jobbet i politiet og hvor lenge har du jobbet med vold – og/eller seksuelle overgrep ?

- Hvorfor valgte du å arbeide med vold – og/eller seksuelle overgrep ?

2 Husker du hva slags opplæring du fikk for å håndtere sakene du jobber med?

- Synes du opplæringen er tilstrekkelig eller er det noe som kan forbedres ?

3 Hvilke retningslinjer skal du følge du når du arbeider med en slik sak?

- I hvilken grad anvender du disse retningslinjene i arbeidet?

4 Kan du ta meg gjennom hvordan du typisk jobber med en sak og gangen i det ?

- Hvilke «verktøy» bruker dere og ikke
- Hva er godene og hva er vanskelig med disse verktøyene?
- I hvor stor grad vil du si du bruker egen moral, tanker og meninger i arbeidet ditt? (evt hvor mye er tillært)

5 (7) Kan du fortelle meg litt om hvorfor noen saker blir prioritert mens andre blir liggende eller henlagt?

- Hva inngår i disse beslutningene? (evt spørr om tidsfrister)
- Hva er din rolle i beslutningene?
- Hvor mye spillerom føler du du selv har i vurdering av hvilke saker som blir tatt eller liggende?
- Føler du deg fornøyd med de beslutningene som blir tatt i de sakene som du arbeider med?

6 (5) Er det noen typiske kjennetegn hos siktede eller fornærmede som dere ser er gjennomgående i sakene?

- For eksempel når det kommer til kjønn?
- Hva med når det kommer til etnisk bakgrunn?
- Hva med hvordan de lever livet sitt? Eller har de for eksempel hatt en lik type oppvekst eller likt liv?

7 (6) Hvorfor tror du det er en slik fordeling som du forteller meg om?

- Hvorfor tror du noen er voldelige eller utsetter andre for seksuelle overgrep?
- Hvorfor tror du det er mange som ikke anmelder?

8 Hvordan håndterer dere det følelsesmessige aspektet i slike saker?

- Hvordan håndterer dere deres egne følelser med tanke på at dere skal være objektiv?
- Hva med fornærmede og siktede sine?
- Får dere noe kurs eller annen informasjon rundt det psykologiske aspektet hos mennesker i disse situasjonene?
- Hvilken hjelp kan dere få på jobben til å håndtere det følelsesmessige aspektet?

9 Føler du at systemet for hvordan politiet håndterer disse sakene er bra nok eller bør det endres?

- Tror du dine kollegaer føler det samme som deg om det?
- I hvilken grad føler du at har dere nok resurser?
- Får dere løst alle saker dere ønsker? – hva tenker du om dette?
- Er det noe som har endret seg når du har jobbet her?
- Hvordan kan dette systemet forbedres?
- Hva er det som motiverer deg i dette arbeidet eller hvordan gjør man en god jobb?

10 Er det noe mer du tenker er viktig å legge til som vi ikke har snakket om?